

Комисия за регулиране на съобщенията	
Вх. №	12-01-4550
Дата:	07.10.2011

ДО
Д-Р ВЕСЕЛИН БОЖКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА
СЪОБЩЕНИЯТА

СОФИЯ 1000
ул. "Гурко" № 6

Относно: Обществено обсъждане на проект на решение и анализ на пазара на едро за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи

УВАЖАЕМИ Д-Р БОЖКОВ,

Във връзка с открита с Решение № 858 от 01.09.2011 г. на Комисията за регулиране на съобщенията процедура по обществено обсъждане на проект на решение и анализ на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, представям становището на „Мобилтел“ ЕАД.

Приложение: Съгласно текста

С УВАЖЕНИЕ:

Искра Кусева
Пълномощник на изпълнителните директори
на „Мобилтел“ ЕАД

Становище на „Мобилтел” ЕАД по Проект на решение за определяне на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи като съответен пазар, подлежащ на ex-ante регулиране, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар, определяне на предприятия със значително въздействие върху съответния пазар и налагане на специфични задължения на тези предприятия, приет с Решение № 858 от 01.09.2011 г. Комисията за регулиране на съобщенията

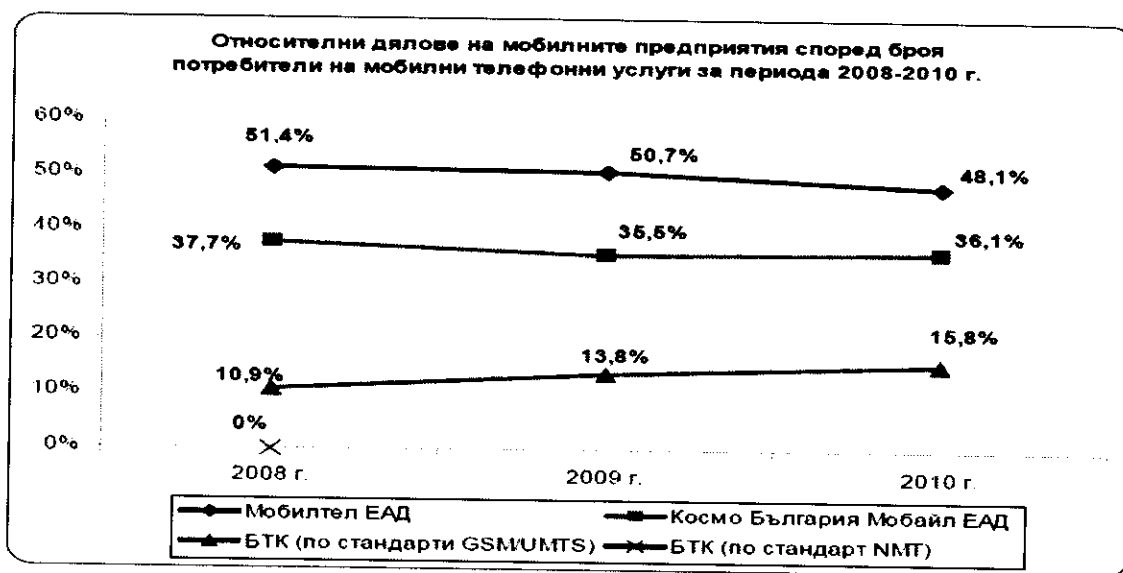
Основният пакет от директиви на Европейския съюз (ЕС), включен в Европейска регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги (Регулаторна рамка) дава приоритет на ролята на ex-ante регулиране на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията и на прилагане на принципите на конкурентното право. Поради това, всяко определяне, анализ и оценка относно наличието на ефективна конкуренция, не следва да се разглежда изолирано от цялостната пазарна ситуация при предлагането на определени услуги и динамиката на пазарните показатели. Същите пазарни показатели са тези, които определят специфичните национални условия на съответния пазар. При това, следва да се има предвид, че съгласно чл. 150, ал. 1 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/ Комисията) *”определя, анализира и оценява съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, определя предприятия със значително въздействие върху пазара и след преценка на необходимостта от това налага, продължава, променя и/или отменя специфични задължения на предприятията, предоставящи на съответните пазари обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги за постигане целите на този закон.”* Специфичните национални условия са един от най-съществените фактори, спрямо които следва да се преценява законосъобразността на наложените специфични задължения, с оглед задължението на Комисията да осъществява функциите по тяхното налагане, продължаване или отмяна, спазвайки принципите на обективност, прозрачност, пропорционалност и равнопоставеност.

I. Показатели на пазара на мобилни телефонни услуги в Република България. Национални особености.

Пазарните показатели, характеризиращи предоставяне на мобилни услуги в Република България разкриват изключително високо ниво на конкуренция. Тези характеристики трябва да се имат предвид при избора на регулаторни мерки за въздействие, за да се гарантира, че целите на ex-ante регулирането се постигат при отчитане на ефекта от прилагане на съответните специфични задължения и при зачитане на принципа на пропорционалност. Част от тези показатели са разгледани в приложението към Решение № 858 от 01.09.2011 г. на КРС „Определяне, анализ и оценка на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи” (пазарен анализ), но посочването им остава изолирано при последващия избор на специфични задължения:

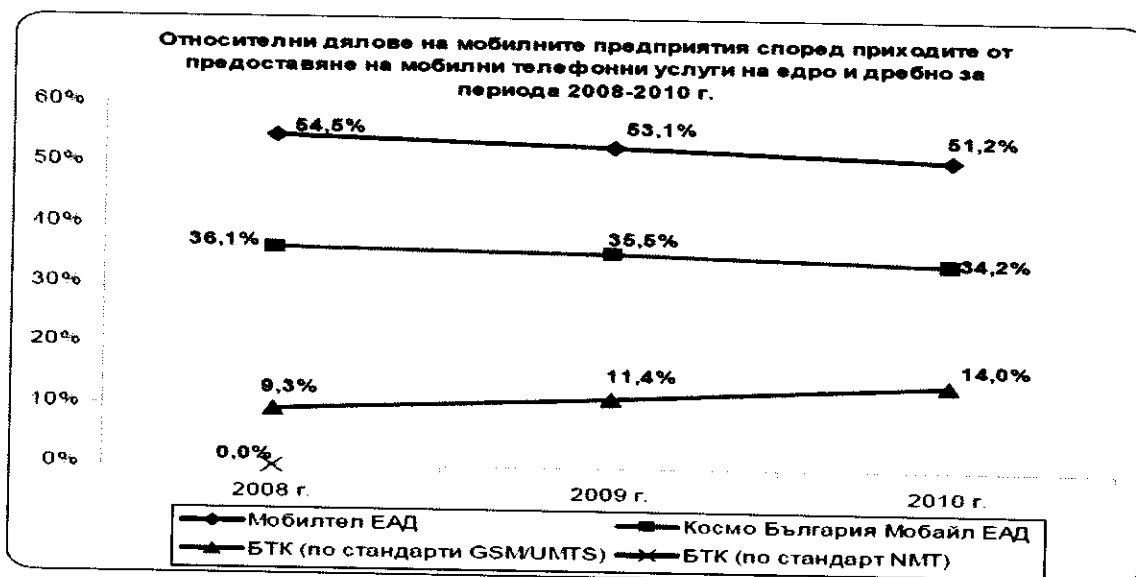
1. Силна динамика при преразпределянето на пазарните дялове на участниците на пазара на мобилни телефонни услуги с ясно изразена тенденция за съответствие с европейските равнища.

При разглеждане на относителните дялове, изчислени според броя на потребителите за периода 2008-2010 г., се забелязва намаление в дяловете на "Мобилтел" ЕАД (Мобилтел) и "Космо България Мобайл" ЕАД (КБМ) съответно с 3,3 и 1,6 процентни пункта, докато „Българска телекомуникационна компания“ АД (БТК) успява да увеличи дела си с 4,9 процентни пункта (Фиг. 1).

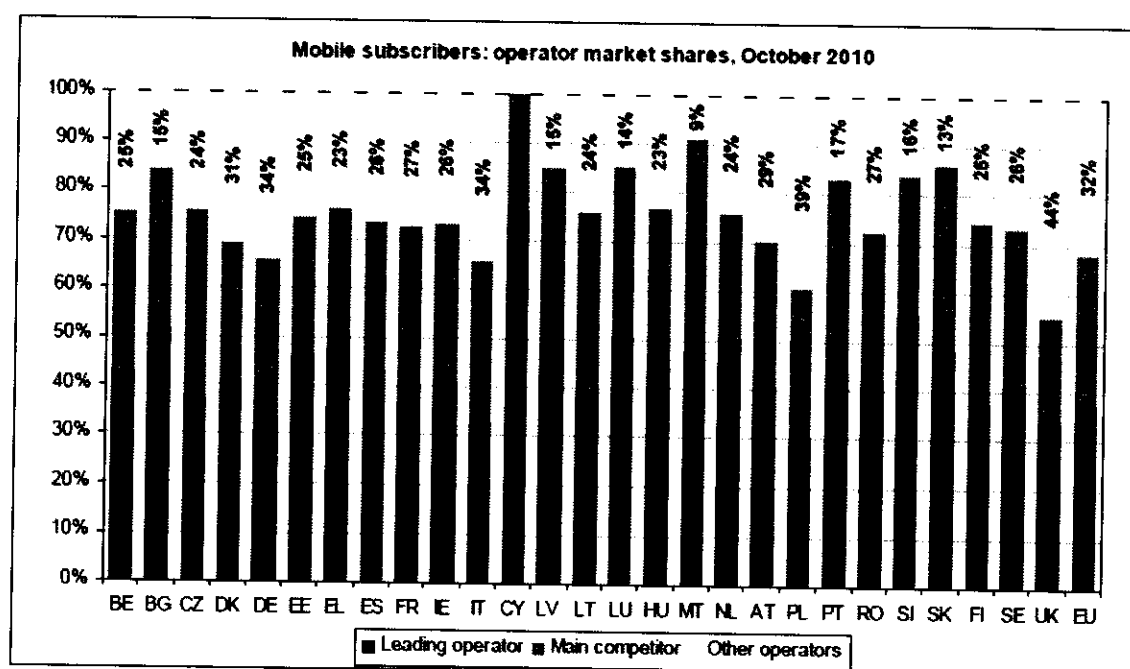
Фиг. 1. Относителни дялове на мобилните предприятия според броя потребители на мобилни телефонни услуги за периода 2008-2010 г.

Същата тенденция, КРС е наблюдавала и при пазарните дялове, изчислени на база приходи. В рамките на разглеждания тригодишен период пазарният дял на Мобилтел намалява с 3,3 процентни пункта, а на КБМ - с 1,9 процентни пункта. Същевременно, относителния дял на БТК се е увеличава с 4,7 процентни пункта (Фиг. 2).

Фиг. 2. Относителни дялове на мобилните предприятия според приходите от предоставяне на мобилни телефонни услуги на едро и дребно за периода 2008-2010 г.

Сравнителният анализ с пазарните дялове на предприятията, предоставящи мобилни електронни съобщителни мрежи и/ или услуги на територията на останалите държави-членки на ЕС установява адекватност на преразпределението на пазарните дялове, което се наблюдава в страната (Фиг. 3).

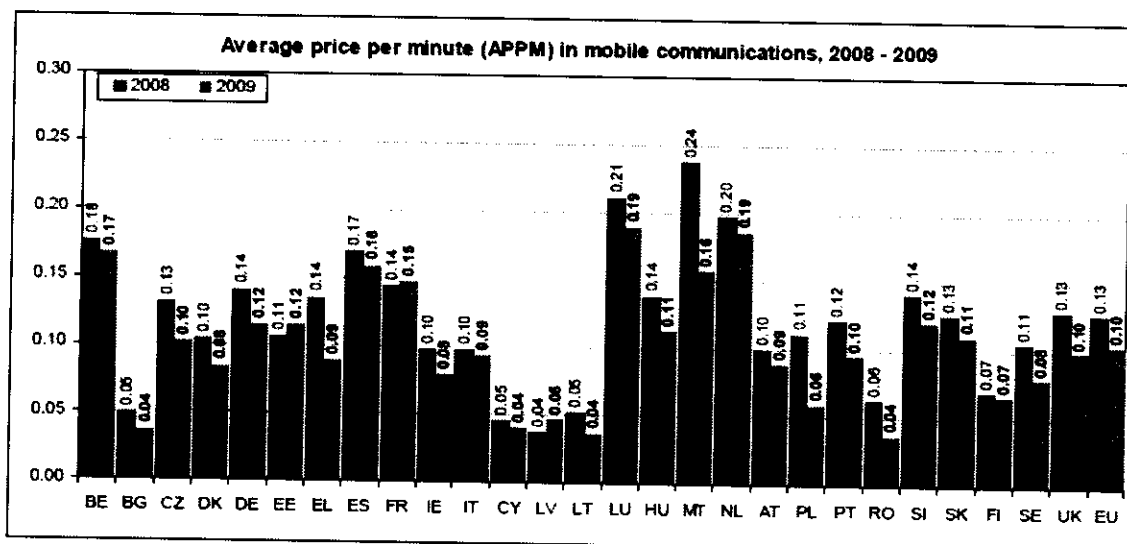

Фиг. 3. Пазарни дялове на предприятията, предоставящи мобилни телефонни услуги на територията на ЕС, според броя на потребителите (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

2. Устойчиво намаление на цените на дребно.

Средногодишният темп на намаление на цените за абонати по договор, включително месечните абонаментни такси и цените за национални повиквания, възлиза на 16 % за периода на последните четири години. Съгласно публикуваните последни пазарни показатели от ЕК за напредъка на развитието на цифровата програма (включително електронни съобщения)¹, цените на дребно за 2009 г. за минута гласово повикване в мобилни мрежи в България са най-ниски в ЕС (0.04 евро), при средно европейски цени в размер на 0.10 евро (Фиг. 4).

¹ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/electronic_communications.pdf

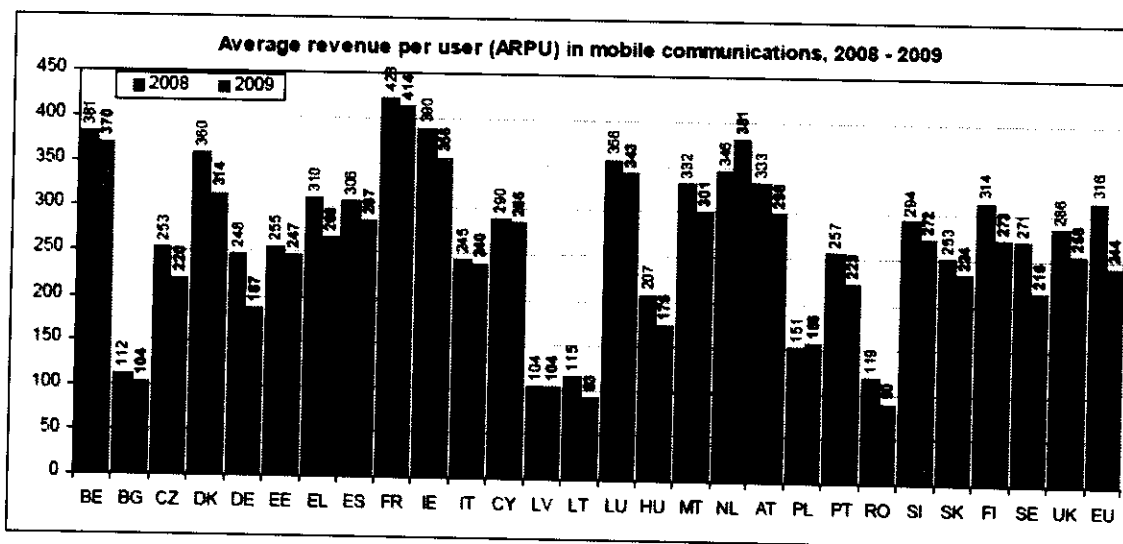

Фиг. 4. Средна цена на минута при мобилните услуги, 2008 – 2009 г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

3. Намаление на средните приходи от абонат/ нисък среден приход от абонат

Пазарните показатели, публикувани от ЕК показват:

- намаление в средния приход от абонат в Република България, като стойността се е понижила от EUR 112 през 2008 г. до EUR 104 през 2009 г.;
- средният приход е два пъти по-нисък от същият показател за територията на ЕС, където е EUR 244. (фиг. 5).

Фиг. 5 Среден приход от абонат при мобилни услуги, 2008-2009г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

Това е категоричен знак, че потребителите получават възможност да ползват все повече мобилни услуги и при все по-добри ценови условия. Средният приход от мобилен абонат в Република България е третият най-нисък в ЕС. Същевременно, независимо от

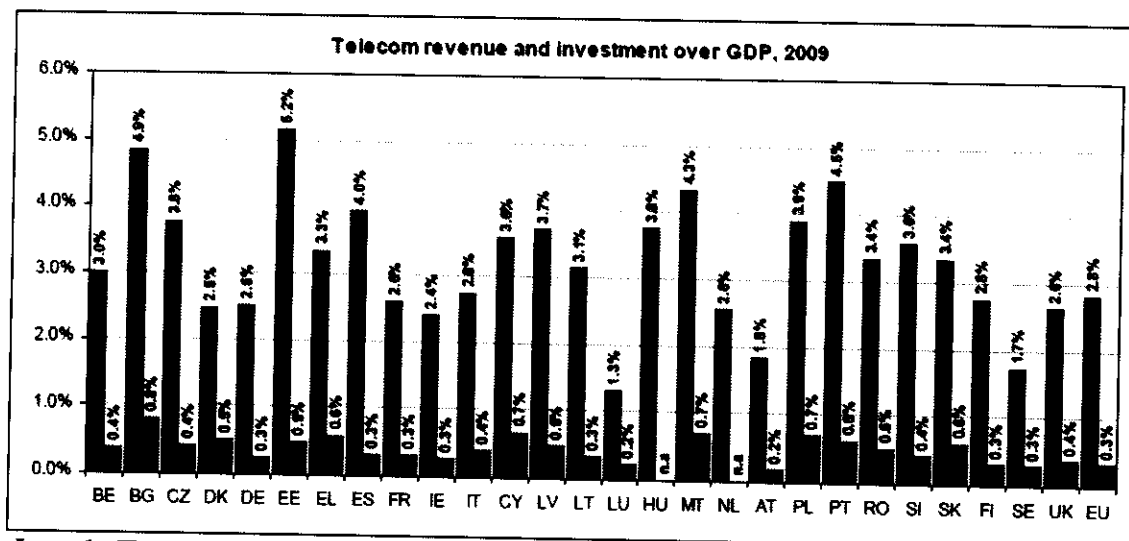
факта, че цените за крайните клиенти са най-ниски в ЕС това не води до увеличение на потреблението и съответно до увеличение на средния приход от абонат. Това обстоятелство се намира в пряка връзка с доходността на предприятията, предоставящи услуги на територията на страната и тази на територията на ЕС. На този етап от настоящото становище, ще обърнем внимание върху стойностите на средния приход от абонат в следените страни, съгласно данните, представени във Фиг. 5 по-горе:

- Франция – EUR 414;
- Холандия – EUR 381;
- Белгия – EUR 370;
- Словения – EUR – 272;
- Обединено Кралство – EUR 244;
- Италия – EUR 240.

Средната стойност на средния приход от абонат, който реализират предприятията, предоставящи мобилни електронни съобщителни мрежи и/ или услуги на територията на изброените шест страни, възлиза на EUR 320, т.е. е повече от три пъти по-висок от средния приход на абонат за страната. Този факт е следвало да бъде отчетен от КРС при избора на държави, които да използва за сравнение при определяне на ценовия таван.

4. Високо ниво на инвестиции

По данни от Годишния доклад на КРС за 2010 г. годишните инвестиции в сектора възлизат над 800 млн. лв., което според ЕК се равнява на около 0.8 % от БВП срещу 0.3% средно в страните членки на ЕС, като стойността на процентното съотношение за България е най-високата за територията на целия ЕС (Фиг. 6). Приблизително 60% от инвестициите в българския сектор на осъществяване на електронни съобщения се извършват от предприятията, предоставящи обществени мобилни електронни съобщителни мрежи и/или услуги (за сравнение този дял с ЕС е около 30%).

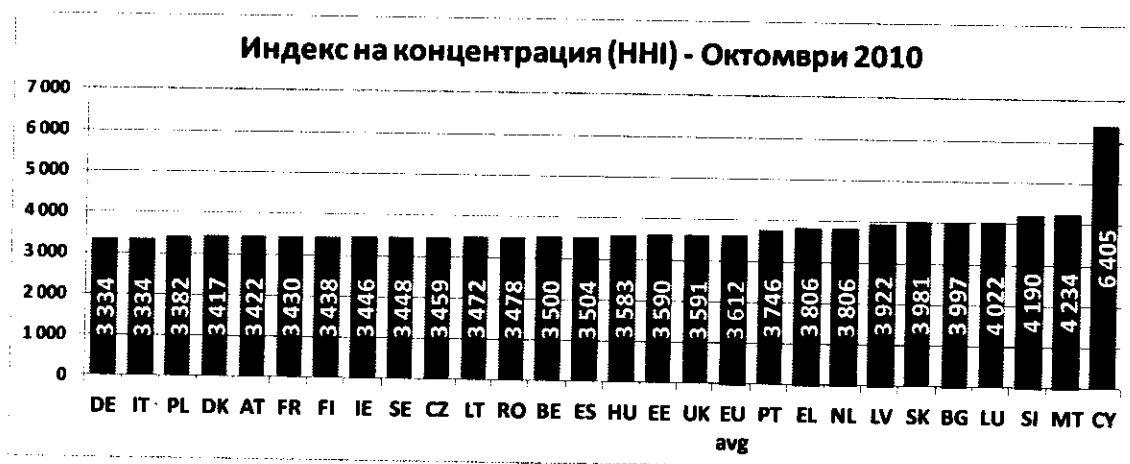
Фиг. 6. Приходи и инвестиции в телекомуникационния сектор спрямо БВП, 2009 г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

5. Средногодишен темп на намаление на цените едро

Съгласно Решение № 236 от 17.03.2009 г. на КРС и приложения към българските мобилни предприятия регулаторен подход от страна КРС, цените за терминиране в мобилни мрежи бяха намалени с 50 % за период от две години, което доведе до съответствие с европейските цени. Същевременно, по данни на ЕК, практиката на регулаторните органи на държавите-членки на ЕС до момента е да налагат средно годишно намаление от около 15% на цените за терминиране в мобилни мрежи.

6. Пазарна концентрация

Пазарната концентрация на пазара на мобилни телефонни услуги, изчислена съобразно индексът на Херфиндал - Хиршман показва стойност от 3997 към месец октомври 2010 г.:

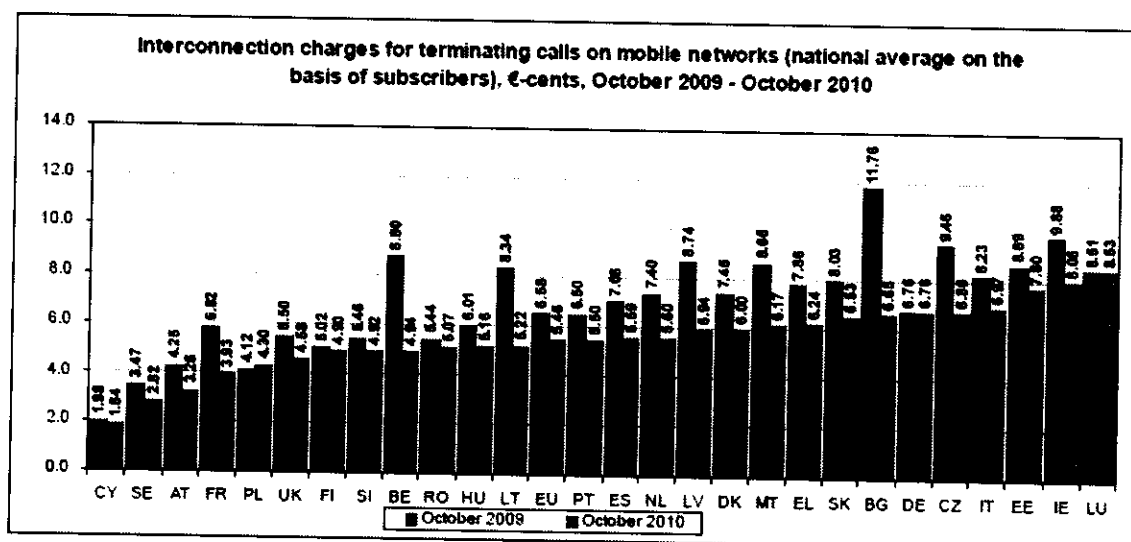

Фиг. 7. Индекс на Херфиндал-Хиршман за концентрация (HHI), изчислен на база данни към месец октомври 2010 г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

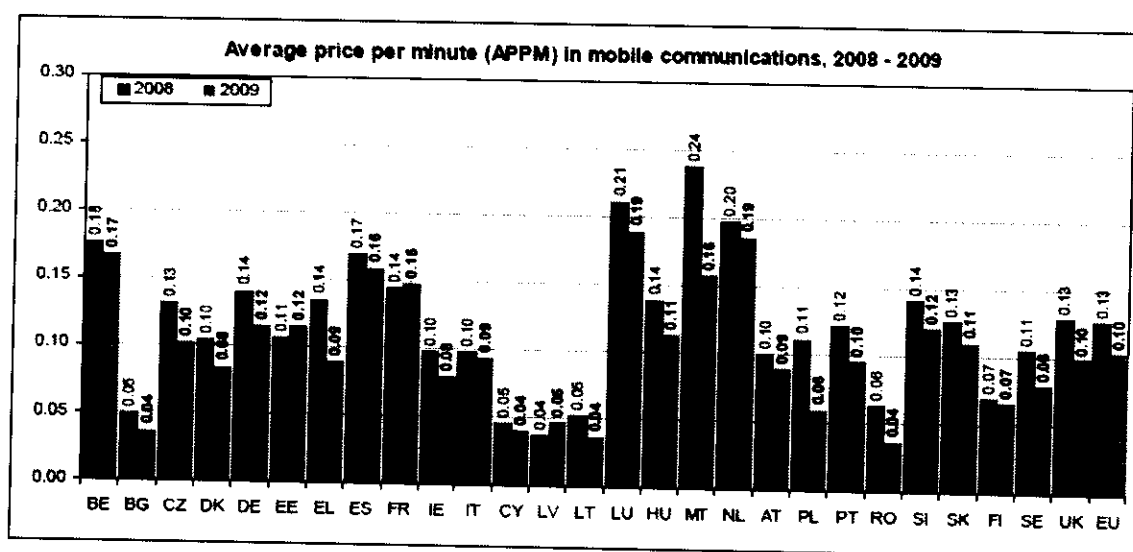
За сравнение същият показател, изчислен за пазара на фиксирани телефонни услуги, където БТК притежава безпрецедентен пазарен дял, има стойност от над 8500 (като се вземе предвид пазарният дял на БТК, изчислен на база приходи), т.е. степента на пазарна концентрация е повече от два пъти по-висока на фиксирания пазар:

7. Липса на пряка зависимост между цените за терминиране (цени на едро) и крайно клиентските цени (цени на дребно).

Въпреки че в България цените за терминиране през октомври 2009 г. са най-високите за ЕС, цените за крайни потребители са сред трите най-ниски. Във Франция, Словения и Великобритания цената на едро е ниска, но цената на дребно е висока. В Холандия, Испания и Унгария цената на дребно е сред най-високите, а цените на едро са около средните стойности за ЕС. От друга страна, в Ирландия и Латвия цената на дребно е ниска, но цената на едро е сред най-високите в ЕС. Данните могат да се обобщят в следните графики:

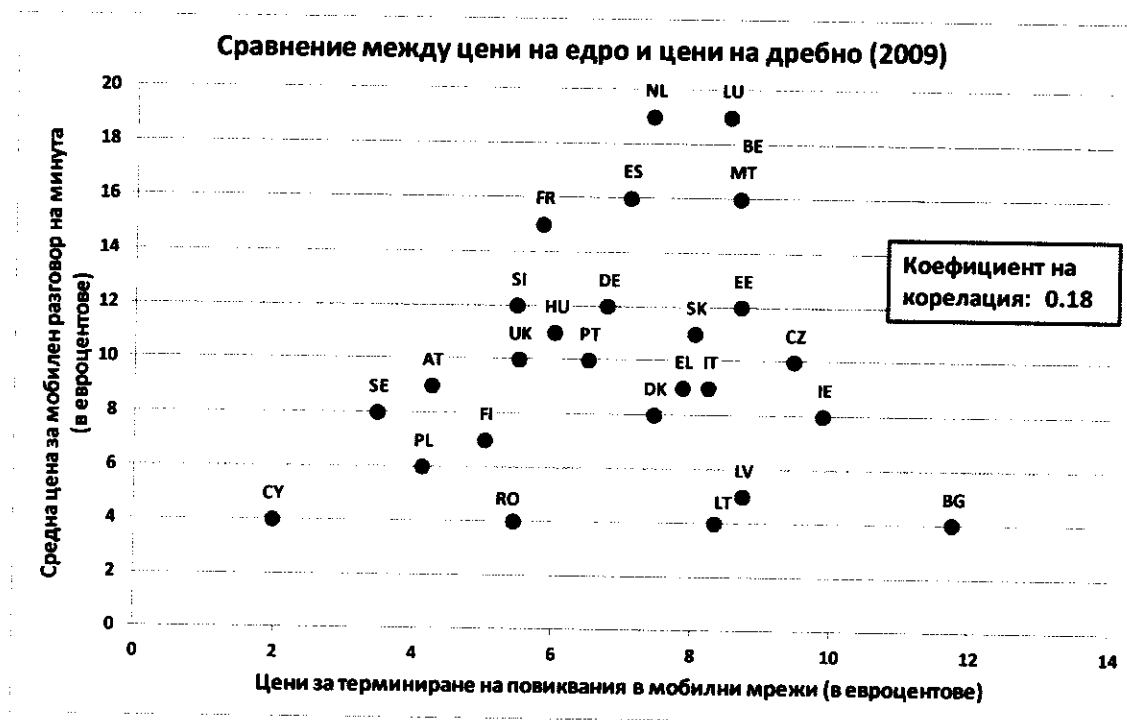

Фиг. 8. Средна цена на едро при мобилните мрежи в ЕС, 2009 – 2010 г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

Фиг. 9. Средна цена на минута при мобилните услуги, 2008 – 2009 г. (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

Съпоставката между средната цена на минута на дребно и цените за терминиране, могат да се обобщят в следната графика:

Фиг. 10. Сравнение на цени на едро и дребно.

Следва да се има предвид, че коефициента на корелация между цените на едро и цените на дребно възлиза на 0.18. Съгласно възприетите статистически закономерности, стойности за коефициент на корелация по-малки от 0.3 се приемат за индикатор за слаба връзка между две величини, т.е. стойност от 0.18 би се определяла като потвърждение за много слаба взаимовръзка.

8. Други пазарни особености, които следва да се имат предвид при определяне на подхода за регулаторно въздействие:

- Не са отчетени и нарастващите разходи, свързани с обслужването на клиенти, което е основен признак за засилваща се конкуренция. Значително се повишават разходите за:
 - привличане и задържане на потребители – ясен индикатор, че всеки нов или променящ предприятието си клиент получава все повече предварителни ползи и отстъпки от страна на мобилните предприятия;
 - комисионни за продажби чрез дистрибуторска мрежа;
 - въвеждане на нови услуги за крайните потребители.
- Търсенето на гласови услуги се повишава с по-ниски стойности от темпа на намаление на цените.
- Търсенето на услуги за пренос на данни е все още е латентно и потреблението на широколентови услуги, включително потреблението на мобилен интернет изостават значително от показателите на територията на ЕС. Съгласно публикуваните последни пазарни показатели от ЕК за напредъка на развитието на цифровата програма (включително електронни съобщения) и по-специално в частта за Република България е посочено, че към януари 2011г. проникването на широколентови мобилни услуги е едва 7,9 %, при средно ниво от 26,2 % в ЕС. Това означава, че предприятията инвестират в съвременни технологии и

развитие на услуги, които ще осигурят конкурентоспособност на българската икономика и са в полза на българския потребител, но без съответна възвръщаемост на инвестициите.

- Висока географска концентрация на потребление, която води до относително по-ниска степен на ефективност на мрежовото покритие и съответно по-висока себестойност.
- Повишаващи се разходи за подобряване на качествените параметри на мобилните електронни съобщителни мрежи.
- Изключително високото ниво на мобилна телефонна плътност в страната, което е ясен знак за достъпност на услугите и високо ниво на конкуренция.

II. Процедура по обществено обсъждане.

Мобилтел изразява своите опасения относно обстоятелствата, при които се провежда настоящото обществено обсъждане и законосъобразното развитие на процедурата по смисъла на Глава девета от ЗЕС. По-конкретно, съгласно чл. 151, ал. 2 и ал. 3 от ЗЕС, проектът на решение на Комисията, с което се определя съответният пазар, анализа и оценката дали е налице ефективна конкуренция, включително определянето на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар и специфичните задължения, които трябва да му бъдат наложени, продължени, променени и/или отменени, се предоставя при необходимост на Комисията за защита на конкуренцията за становище и се публикува за обществено обсъждане на страницата на комисията в интернет за срок не по-кратък от 30 дни. Комисията за защита на конкуренцията се произнася в 30-дневен срок от получаване на проекта. КРС е длъжна, в срок до 30 дни след изтичане на срока за обществено обсъждане и съгласуване с Комисията за защита на конкуренцията да разгледа постъпилите становища и предложения и да публикува на страницата си в интернет приетите предложения и тяхното отразяване в проекта, както и мотивите за неприетите предложения. Съгласно информация, поместена в печатните и електронни медии, може да се направи извод, че КРС счита предложението за окончателно в частта по отношение на наложените ценови ограничения.

Във връзка с изложеното, Мобилтел изразява своята увереност, че провежданото обществено обсъждане има за цел действително разглеждане на постъпилите от заинтересованите страни становища, като не се провежда единствено с оглед формално спазване на законовата процедура по глава девета от ЗЕС. Позволяваме си да предположим, че цитираните отделни изказвания в публичното пространство представляват или неправилно интерпретиране на действителните твърдения или се дължат на извадка от контекста на цялостния смисъл. В противен случай, настоящата процедура по анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни услуги, определяне на предприятия със значително въздействие върху тях и налагане на специфични задължения, би била опорочена. Подчертаваме, че съгласно принципите на ЗЕС, предвидени в чл. 5 от закона, при неговото прилагане държавните органи следва да спазват принципите на **законоустановеност**, предвидимост, прозрачност, публичност, **консултативност**, равнопоставеност, пропорционалност, технологична неутралност по отношение на мрежите при предоставянето от предприятията на електронни съобщителни услуги и свеждане на регулаторната намеса до минимално необходимото.

III. Предложения по Проект на Решение, представляващо Приложение към Решение № 858 от 01.09.2011 г. (Решение).

1. По Раздел V от Решението:

1.1. Съгласно т. 1.1 от Раздел V на Решението, КРС продължава и изменя наложеното на Мобилтел задължение за достъп до и ползване на необходимите мрежови средства и съоръжения, като определя същото, както следва:

- а) запазване на предоставения, преди налагане на настоящото задължение, достъп за осигуряване на взаимно свързване.
- б) предоставяне на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат терминирани в мрежата на „Мобилтел“ ЕАД;
- в) предоставяне на отворен достъп до технически интерфейси, протоколи или други възлови технологии, необходими за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите;
- г) добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп.
- д) от 01.07.2013 г. предоставяне на взаимно свързване, базирано на Интернет протокол (IP взаимно свързване).

1.1.1. Предлагаме т. 1.1., б. „б“ от Решението да се измени, както следва:

„б) предоставяне, при обосновано искане, на достъп с оглед осигуряване на взаимно свързване за предоставяне на услугата терминиране на гласови повиквания в мрежата на „Мобилтел“ ЕАД;“

Задължението за предоставяне на взаимно свързване е формулирано като валидно при наличие на обосновано искане в голямата част от държавите-членки на ЕС, включително Австрия, Дания, Естония, Франция, Литва, Словения, Швеция, Обединеното Кралство, Белгия, Малта, Германия, както и в Норвегия. Считаме, че с оглед запазване на гарантиране на интересите на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи уточнението за обоснованост на искането е пропорционално и разумно. Договорите за взаимно свързване имат определено минимално съдържание и с оглед включването на съответните елементи в проекта на договор, приложим към конкретното взаимно свързване (трафични прогнози, точки на присъствие и др.) е обосновано исканията за взаимно свързване да са подкрепени със съответното съдържание. В практиката възникнаха и редица случаи на неплащане на задълженията за взаимно свързване, които увреждат интереса на изправните предприятия, които заплащат своите задължения към договорните си контрагенти и към държавата. Във връзка с изложеното, бихме желали да обърнем внимание върху факта, че вече е налице прецедент, в който Мобилтел губи административен и финансов ресурс за сключване на договор за взаимно свързване с предприятие, на което КРС е издало съответно разрешение за осъществяване на електронни съобщения и което се отказва от осъществяване на взаимно свързване съответно от предоставяне на обществени електронни съобщителни услуги непосредствено след сключване на съответните договори.

Също така считаме, че уточнението, предложено от КРС, а именно *„без поставяне на ограничения в зависимост от произхода на повикванията, които могат да бъдат*

терминирани в мрежата на „Мобилтел“ ЕАД“ се явява непропорционално и ненужно, тъй като идентично задължение е налице в действащата Наредба № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване, където в чл. 9, ал. 3 е предвидено, че *„Предприятията по чл. 4 осигуряват възможност за пренос и терминиране на трафик в мрежата си, като не поставят ограничения във връзка с произхода му.“* Възпроизвеждане на същото задължение в Решението няма да спомогне за повишаване на ефективността на конкуренцията или преодоляване на конкурентни проблеми в перспективата на пазарния анализ.

1.1.2. Предлагаме от Решението да отпадне т. 1.1., б. „д“ по следните съображения:

1.1.2.1. Съгласно чл. 166, ал. 2 от ЗЕС, Комисията може да налага следните специфични задължения:

- прозрачност;
- равнопоставеност;
- разделно счетоводство;
- достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения;
- ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност.

По смисъла на закона, КРС няма правомощия свободно да определя вида и съдържанието на специфичните задължения, а е обвързана от техния обхват, предвиден в ЗЕС. Съдържанието на задължението за достъп и неговите елементи са регламентирани в чл. 173 от Закона. Изискването на т. 1.1., б. „д“ не попада в обхвата на законовите норми. Същевременно, съгласно чл. 175 от ЗЕС, при налагане на задължението за достъп Комисията следва принципа на пропорционалност, като взема предвид: **техническа и икономическа жизнеспособност на ползването или инсталирането на средства от конкурентни предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/ или услуги, с оглед развитието на пазара и характера и вида на използваното взаимно свързване и достъп; възможност за предоставяне на достъп с оглед на наличния капацитет; направени първоначални инвестиции и свързания с тях риск; запазване на конкуренцията в дългосрочен аспект; права на интелектуална собственост, когато са относими; предоставяне на общоевропейски услуги; наложени специфични задължения на същото предприятие на съседни свързани пазари.** В пазарния анализ обаче, КРС е предвидила, че в срок до три месеца, считано от получаване на настоящото решение, Мобилтел следва да представи на КРС информация относно необходимите промени в мрежата му с оглед осигуряване на IP взаимно свързване, както и да определи свои представители с оглед тяхното участие в консултативна структура по въпросите на IP взаимното свързване, така че КРС да има възможност да създаде такава структура и да определи ръководител, състав, ред за осъществяване на дейността, функции и задачи на тази структура, в съответствие с чл. 39 от ЗЕС. Следва да се има предвид и факта, че Мобилтел не би могъл да предостави информация относно необходимите промени в мрежата му, включително относно финансовите параметри на тези изменения без да има предварителна яснота относно протокола, който следва да бъде въведен. Видно от проекта на решение и анализа такава яснота липсва. На практика, Комисията е наложила задължението без да има яснота по отношение на необходимите промени в мрежата на Мобилтел, т.е. без да е извършила преценка на техническата жизнеспособност на ползването или инсталирането на средства, и без да взела предвид възможността за предоставяне на IP достъп с оглед техническия капацитет. В пазарния

анализ, КРС е изразила мнение, „че за предоставянето на IP взаимно свързване като нова услуга, която касае всички заинтересовани лица в сектора, следва да бъде предвиден разумен срок за отчитане на становищата им и за постигане на оперативна съвместимост между всички гласови услуги, както и относно сценариите за преход към и организиране на all-IP взаимно свързване, определяне на минималните функционални и технически изисквания, процедурите за предоставяне на взаимното свързване и др.” Считаме за необосновано и непропорционално, становищата на заинтересованите лица да се отчитат в срок, последващ приемането на окончателно решение от страна на КРС. КРС следваше да извърши този анализ и консултации преди да налага подобно задължение. Нещо повече, считаме за недопустимо, обхвата на задължението, включително приложимия стандарт да се определят впоследствие от Консултативен съвет. Считаме това за грубо нарушение на глава девета от ЗЕС.

1.1.2.2. Същевременно, Комисията формално се е позовала на чл. 175 от ЗЕС в пазарния анализ единствено по отношение на икономическата жизнеспособност, като е счела „за необходимо да бъде изследвано дали закупуването, инсталирането и поддържането на конвертиращи мрежови съоръжения с оглед предоставянето на IP взаимно свързване би представлявало значителна икономическа тежест за мобилните предприятия. Оценката на тази икономическа тежест и, съответно, на икономическата жизнеспособност на инсталирането на посочените средства за реализиране на взаимното свързване, би трябвало да се основава на цената на разполагаемите към момента на пазара съоръжения, както и на броя на точките за взаимно свързване, които предприятията осигуряват за достъп до мобилните им наземни мрежи. Предвид факта, че участниците на пазара на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи имат реализирани най-много 4 точки на взаимно свързване с мрежите на други предприятия, и отчитайки разполагаемата информация за нивата на цените на конвертиращите и сигнализационни шлюзове, КРС счита, че необходимите инвестиции за осигуряване на IP взаимно свързване са сравнително малки и поносими за мобилните предприятия и че те няма да доведат до промени в икономическите и технически условия на предоставяне на мобилни услуги на пазарите на дребно.” На точно противоположното мнение е застанала КРС, когато е изследвала ситуацията от гледна точка на участниците на терминиране на повиквания в определено местоположение на обществени телефонни мрежи, в приложението към Решение № 859 от 01.09.2011 г., където четем:

„Съгласно предоставената от конкурентните предприятия информация за развитието на IP-базираните им опорни мрежи, най-често използваните протоколи за реализиране на взаимно свързване между тях са SIP и H.323.

Предвид изложеното, при осъществяване на взаимно свързване между мрежата на БТК и IP-базирани алтернативни мрежи, при запазване на CCS7, е необходимо двойно преобразуване на трафика между мрежите (IP трафика се преобразува в TDM и обратно), което създава предпоставки за влошаване на качеството на услугите. От друга страна, запазването на изискване за маршрутизиране на повикванията през TBC при използване на CCS7 като протокол за сигнализация, води до повишаване на разходите на конкурентните предприятия за закупуване и поддържане на съответни конвертиращи шлюзови съоръжения в мрежите им.”

На практика, липсва яснота дали според КРС закупуването и поддържане на съответните съоръжения в мрежите на предприятията представлява значителен разход или не, като възприетия от Комисията подход повдига въпроси относно спазване на

принципа за равнопоставеност. Що се отнася до предприятията, предоставящи обществени мобилни телефонни мрежи и/или услуги, КРС е базирала извода си на факта, че броят на точките за взаимно свързване не надвишава четири. Не е изследван обаче броят на споразуменията за взаимно свързване, сключени от мобилните предприятия и необходимостта да бъде изменено всяко едно от тях, като същевременно бъдат изменени и принципите на физическа реализация на взаимното свързване. Не е изследван и броят на точките на взаимно свързване на алтернативните предприятия, както помежду им (обикновено само 1 точка), така и с мрежата на БТК.

С оглед на гореизложеното, считаме че е налице очевидно противоречие в мотивите на Комисията, както и противоречие с текстове на ЗЕС, което прави наложеното задължение необосновано и незаконосъобразно. Считаме също така че анализ относно необходимите промени в мрежите на предприятията, включително наличния капацитет следваше да бъде извършен преди налагане на подобно задължение.

1.1.2.3. Същевременно, наложеното задължение съгласно т. 1.1., б. „д“ от Раздел V на Решението противоречи на действащата законодателна уредба на взаимоотношенията по повод осъществяването на взаимно свързване. Съгласно чл. 6, ал. 4 от Наредба № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване, маршрутизацията към точките на взаимно свързване се извършва съобразно определения в договорите за взаимно свързване протоколи за сигнализация, т.е. за предприятията е налице договорна свобода по отношение на протоколите за сигнализация, приложими в двустранните им взаимоотношения. КРС няма правомощие да определя протоколите за сигнализация, още по-малко като специфично задължение в резултат на пазарен анализ. Следва да се вземе предвид и фактът, че така определеният от КРС начин на осъществяване на взаимно свързване би могъл да доведе и до влошаване на качеството на предоставяните гласови услуги. Напротив, изрично в приложението към Приложение към Решение № 859/01.09.2011 г., КРС е стигнала до извода, че *„при осъществяване на взаимно свързване между мрежата на БТК и IP-базирани алтернативни мрежи, при запазване на CCS7, е необходимо двойно преобразуване на трафика между мрежите (IP трафика се преобразува в TDM и обратно), което създава предпоставки за влошаване на качеството на услугите.“* Няма причина същият извод да не важи по отношение на съответното насречно преобразуване от мрежите на мобилните предприятия към мрежите на алтернативните доставчици на фиксирана телефонна услуга.

Не е отчетено и че до момента на приемане на проекта на решение не е бил налице и спор относно протоколите за сигнализация, по който страна да е бил Мобилтел, следователно не е налице конкурентен проблем, чието разрешаване да налага въвеждането на подобно задължение.

1.1.2.4. На следващо място, от редакцията на задължението не става ясно дали то предполага предоставяне на взаимно свързване единствено по IP протокол, при забрана за използване на други протоколи, включително и по отношение на вече сключените договори, или предоставяне на взаимно свързване, базирано на IP протокол само по отношение на предприятията, които са отправили изрично такова искане и с които е постигната договореност.

Алтернативно, в случай че Комисията не приеме предложението ни за отпадане на наложеното задължение, считаме че задължението по т.1.1., б. „д” от Раздел V на Решението следва да бъде формулирано по следния начин:

„д) от 01.07.2013 г. осигуряване на възможност за взаимно свързване, базирано на Интернет протокол (IP) при наличие на изрично обосновано искане.“

Същевременно, предлагаме преди да наложи това задължение, в случай че то не отпадне, Комисията да определи протокола, който следва да бъде въведен. Едва тогава предприятията ще могат да дадат оценка на необходимите промени в мрежите им. Също така ако не отпадне задължението за взаимно свързване, базирано на Интернет протокол, считаме че трябва да отпадне предвидения в проекта Консултативен проект и КРС да наложи задължението след консултиране с предприятията относно пропорционалността, обосноваемостта и законосъобразността от налагането на подобно задължение.

1.2. По т. 1.2. от Раздел V на Решението

1.2.1. Съгласно т. 1.2.1. от Раздел V на Решението:

„„Мобилтел” ЕАД се задължава да уведомява писмено предприятията, с които води преговори за сключване на договор за взаимно свързване и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за взаимно свързване, като предоставя писмено обосновано уведомление до съответното предприятие, когато не може да сключи договора за взаимно свързване и/или да предостави услугата в срока, определен респективно в действащата нормативна уредба, в публичните условия на предприятието за предоставяне на услуги по взаимно свързване и/или в сключения договор за взаимно свързване.“

Предлагаме задължението да отпадне по следните съображения:

Съгласно ЗЕС, специфичните задължения, които могат да се налагат на предприятията са изчерпателно изброени в чл. 166, ал. 2, като тяхното съответно съдържание, също е предвидено в закона. Комисията няма правомощие да налага задължения, „във връзка” с други задължения, каквато формулировка е използвана при налагането на специфичните задължения по т. 1.2 от Раздел V на Решението, т.е. не е налице законова възможност за налагане на задължения по свободна преценка на Комисията, в случай че тези задължения не са регламентирани в действащото законодателство. В областта на достъпа и взаимното свързване действа Наредба № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване, която предвижда реда и условията, при които се сключват договори за взаимно свързване. В допълнение, КРС има правомощие да разрешава спорове между предприятия, в случай че е налице възникнал спор за неизпълнение на задължение, предвидено в закона. Предвид всичко изложено, считаме, че наложеното задължение съгласно т. 1.2.1 от Раздел V е необосновано и непропорционално, поради което следва да отпадне.

1.2.2. Съгласно т. 1.2.2. от Раздел V на решението, КРС определя по отношение на Мобилтел условие във връзка със задължението за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения, както следва:

„1.2.2. „Мобилтел“ ЕАД се задължава да предоставя на комисията справки за обема на терминирания трафик от фиксираната мрежа в мобилната мрежа на предприятието. Справките следва да се представят за всяко шестмесечие от календарна година в срок от един месец, считано от изтичане на съответното шестмесечие. „Мобилтел“ ЕАД се задължава да предостави справка за обема на терминирания трафик от фиксираната мрежа в мобилната мрежа на предприятието за второто шестмесечие на 2011 г. в срок до един месец, считано от уведомяване за настоящото решение.”

Посоченото задължение по т.1.2.2. от Раздел V следва да отпадне от Решението, поради следните съображения:

1.2.1. Както вече беше подчертано, задължението за достъп има определено съдържание, предвидено в закона.

1.2.2. Задължението за предоставяне на информация за обема на трафик, терминиран в мобилната от фиксираната мрежа на Мобилтел, не е относимо към задължението за предоставяне на достъп.

1.2.3. Комисията не е посочила мотиви, поради които счита, че предвиденото задължение се намира във връзка с установените конкурентни проблеми, нито относно неговия практически смисъл и ползите от неговото налагане.

1.2.4. Съгласно чл. 40 от ЗЕС, Комисията може да отправя до предприятията, които осъществяват електронни съобщения, обосновани писмени искания за предоставяне на информация, включително финансова, в съответен обем, срок и подробности, необходима за изпълнението на регулаторните ѝ функции. Комисията в мотивите към искането за информация посочва причините и целите, за които се иска информацията. Исканията за информация трябва да бъдат пропорционални на целите, за които са направени. Предвиждането на допълнително задължение за предприятията да предоставят информация, по смисъла на пазарния анализ, не е обосновано и пропорционално и създава необоснована административна тежест за предприятията.

1.3. По т. 3.1. от Раздел V на Решението.

Съгласно т. 3.1. от Решението, Комисията продължава действието на наложеното задължение на Мобилтел задължение за равнопоставеност, както следва:

„а) предоставянето на взаимно свързване се осъществява при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставено взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;

б) предоставянето на услуги и информация на предприятие, искащо взаимно свързване се осъществява при същите условия (ценови и неценови) и качество като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие на пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.”

Предлагаме, т. 3.1. от Раздел V на Решението да се измени както следва:

3.1. Продължава действието на наложеното задължение за равнопоставеност на „Мобилтел“ ЕАД, като изменя същото, както следва:

(а) предоставяне на взаимно свързване на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги се извършва при равностойни условия при сходни обстоятелства, както и

(б) предоставяне на услуги и информация на други предприятия, искащи взаимно свързване и предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, се извършва при същите условия и качество като тези, при които предприятието свързва различни свои мрежи и /или които предприятието предоставя на свързаните с него лица и на предприятията, с които вече е сключен договор."

Предложението има за цел да приведе наложеното задължение в съответствие с изискванията на ЗЕС и обхващат на задължението за равнопоставеност съгласно чл. 168 от закона. Редакцията на текста предвижда, че задължението за осигуряване на равнопоставеност обхваща „предоставяне на равностойни условия при сходни обстоятелства на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, както и предоставяне на услуги и информация при същите условия и качество като тези, при които предприятието свързва различни свои мрежи и/ или които предприятието предоставя на свързаните с него лица и на предприятията, с които вече е сключен договор."

Моля да имате предвид, че понятието за свързани лица има легална дефиниция в параграф 1 от Допълнителните разпоредби на Търговския закон, която гласи:

„"Свързани лица" по смисъла на този закон са:

1. съпрузите, роднините по права линия - без ограничения, по съребрена линия - до четвърта степен включително, и роднините по сватовство - до трета степен включително;
2. работодател и работник;
3. лицата, едното от които участва в управлението на дружеството на другото;
4. съдружниците;
5. дружество и лице, което притежава повече от 5 на сто от дяловете и акциите, издадени с право на глас в дружеството;
6. лицата, чиято дейност се контролира пряко или косвено от трето лице;
7. лицата, които съвместно контролират пряко или косвено трето лице;
8. лицата, едното от които е търговски представител на другото;
9. лицата, едното от които е направило дарение в полза на другото.

(2) "Свързани лица" са и лицата, които участват пряко или косвено в управлението, контрола или капитала на друго лице или лица, поради което между тях могат да се уговарят условия, различни от обичайните."

Цитираната дефиниция не позволява тълкуване на съдържанието на законовата разпоредба в посока, която да разширява това понятие върху дейностите в едно и също юридическо лице. Същевременно, поради неяснотата на формулираното специфично задължение, смисълът, който Комисията влага в него не може да бъде установен. Това създава предпоставки за възникване на несигурност от гледна точка на задълженията на Мобилтел и противоречия при тяхното тълкуване. Считаме, че КРС не притежава правомощия да изменя волята на законодателя посредством постановяване на индивидуални административни актове. Подобен подход противоречи на принципа на

законоустановеност и представлява превишаване на законовите правомощия на Комисията.

1.4. По т. 4.1 от Раздел V от Решението

Съгласно т. 4.1 от Решението, КРС продължава наложените на Мобилтел задължения, като определя същите, както следва:

„4.1.1. Задължава „Мобилтел” ЕАД да прилага разходоориентирани цени за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, в собствената си мобилна мрежа, считано от 01.07.2013 г. Разходоориентиранияте цени за терминиране на повиквания се определят съгласно Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО)¹, (Препоръката) въз основа на разходите на ефективен оператор и изчислени чрез BULRIC модел на комисията.

4.1.2. Задължава „Мобилтел” ЕАД да въведе и прилага разделно счетоводство, съобразно посоченото в т. 4.4 и т. 4.5.

4.1.3. Налага на „Мобилтел” ЕАД ценови ограничения на цените за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход, съгласно посоченото в приложението към настоящото решение. Ценовите ограничения се прилагат до определяне на разходоориентирани цени, съобразно т. 4.1.1.”

Моля да имате предвид, че подходът при регулиране на цените за терминиране в мобилни мрежи е от изключителна важност за развитието, както на сектора на осъществяване на електронни съобщения, така и за общата икономическа стабилност на Република България. По данни от годишния доклад на Комисия за регулиране на съобщенията (КРС) за 2010 г.² общият обем на пазара на електронни съобщения в Република България съставлява 4.5 % от общия обем на БВП на страната. Пазарът на мобилни гласови услуги има най-висок относителен дял в общия пазар на електронни съобщения (47.5 процентни пункта), като следва да се има предвид, че съгласно годишния доклад на Комисия за регулиране на съобщенията (КРС), през 2010 г. за втора поредна година се отчита спад в приходите от предоставяне на мобилни услуги. Този спад има непосредствено негативно отражение върху икономическите процеси, както в сектора, така и в страната като цяло. От друга страна цените за терминиране са и обект на регулиране от страна на компетентните органи, тъй като те определят в голяма степен нивото на конкуренция на пазара. Регулирането на цените на едро следва да бъде съразмерно на търсения ефект, за да се гарантира предвидимост на пазарните условия, възможностите за планиране и реализация на инвестиции. Колкото по-силно е нивото на конкуренция на съответния пазар на услуги за крайни клиенти, толкова по-консервативен следва да бъде регулаторният подход и обратното. Както споменахме по-горе в настоящото становище, практиката на регулаторните органи на държавите – членки на ЕС е да налагат средно годишно намаление от около 15%. Съгласно приложения към българските мобилни предприятия регулаторен подход от страна КРС, цените за терминиране в мобилни мрежи бяха намалени с 50 % за период от две години, като с настоящото Решение се предлага ново намаление с 50 % още с първата стъпка на поэтапното намаление, като за целия период намалението ще бъде в размер на

² <http://www.crc.bg/section.php?id=949&lang=bg>

65 %. Считаме, че наложените ценови ограничения, включително задължение за разходоориентираност са непропорционални и необосновани по следните съображения:

1.4.1. По т. 4.1.1. от Решението – необоснованост, непропорционалност и незаконосъобразност на задължението за определяне на разходоориентирани цени.

Съгласно т. 4.1.1, КРС е задължила Мобилтел да прилага разходоориентирани цени, считано от 01.07.2013 г., изчислени чрез BULRIC модел на Комисията. Същевременно, в пазарния анализ е посочено, че Комисията е регулаторен орган, който има ограничен експертен ресурс, и в тази връзка комисията е преценила, че следва да използва консултантски услуги за изработване и въвеждане на BULRIC модел и за определяне на изискванията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство и формите на регулаторните отчети на предприятията. На следващо място, поради необходимостта да бъде получено одобрение за предоставяне на допълнителни средства по бюджета на КРС от Министерство на финансите, както и предвид необходимостта да се проведе процедура за възлагане на обществена поръчка, комисията не е в състояние да осигури въвеждането на BULRIC модел към 31.12.2012 г.

Припомняме, че съдържанието на специфичните задължения е определено в ЗЕС, като съгласно чл. 170, ал. 1 от закона, *задължението за разходоориентираност при определени видове достъп и/или взаимно свързване включва определяне на цени въз основа на разходите и прилагане на система за определяне на разходите с цел осигуряване на ефективна и устойчива конкуренция и максимална полза за потребителите*. Съгласно чл. 220, ал. 3 от ЗЕС, *разходоориентираните цени се определят от предприятията в съответствие със система за определяне на разходите*.

Съгласно чл. 222, ал. 2 - ал. 4 от закона, системата за определяне на разходите се въвежда в определени срокове и по определен ред, който включва следните етапи:

- *Предприятията в 6-месечен срок от налагане на задължението за въвеждане на система за определяне на разходите представят на комисията проект на система за определяне на разходите.*
- *Комисията след консултации с предприятията може да изисква принципите и основните категории, по които са групирани разходите, и основните правила за тяхното разпределение.*
- *След консултации с предприятията, Комисията може да изиска изменения и допълнения в проекта на системата за определяне на разходите, които не застрашават финансовата жизнеспособност на предприятието;*
- *Комисията одобрява системата за определяне на разходите в тримесечен срок след представянето ѝ, като може да даде задължителни указания на предприятията да изменят системата за определяне на разходите.*

От направения кратък анализ на законовите разпоредби, които Комисията е длъжна да прилага, е видно, че налагането на задължение за разходоориентираност включва и налагане на задължение за прилагане на система за определяне на разходите. Също така, е недвусмислено ясно, че предприятията следва да представят проект на система в шестмесечен срок след налагане на задължението, т.е. в шестмесечен срок след влизане на задължението в сила. На практика, наложеното от КРС задължение по смисъла на т. 4.1.1 противоречи на закона и не може да бъде практически изпълнено от

предприятията. В допълнение, задължението, наложено на Мобилтел е поставено под условие, като се предвижда Комисията да определи BULRIC модел. Конкретни срокове за определяне на този модел, комисията не е посочила и не съществува яснота кога същият ще бъде окончателно одобрен от страна на КРС. Поради тази причина, не би могло на предприятията да се наложи задължение за прилагане на разходоориентирани цени за терминиране на повиквания, считано от 01.07.2013 г., най-малко поради следните съображения:

- Изпълнението на това задължение е обвързано с действия на КРС, върху които предприятията нямат контрол;
- Задължението не е съобразено с разпоредбите на ЗЕС за обхвата на съдържанието на задължението за разходоориентираност, което се изпълнява посредством система за определяне на разходите, разработена от самите предприятия;
- Не е уточнено дали Комисията има предвид, че предприятията следва да разработят и представят пред КРС системата за определяне на разходите в шестмесечен срок след определяне на BULRIC модел на Комисията.

Във връзка с изложеното, предлагаме следната редакция на т. 4.1.1. от Решението:

„4.1.1. Задължава „Мобилтел“ ЕАД да прилага одобрени от комисията разходоориентирани цени за терминиране на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на ЕС/ЕИО, в собствената си мобилна мрежа, след разработване на система за определяне на разходите. Системата за определяне на разходите се разработва от Мобилтел въз основа на модел на комисията, след въвеждане на разделното счетоводство по т. 4.1.2.“

1.4.2. Непропорционалност и необоснованост при избора на BULRIC модел.

Комисията е счела, че разходоориентираните цени следва да се определят въз основа на разходите на ефективен оператор и изчислени чрез BULRIC модел на Комисията. Като единствен аргумент в подкрепа на това свое становище, КРС е посочила Препоръка на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО). Липсва всякакъв анализ на пригодността на BULRIC модел спрямо националните характеристики на пазара на мобилни електронни съобщителни услуги в Република България. Във връзка с това, моля да имате предвид следните коментари:

1.4.2.1. Препоръките са акт на общностното право, които нямат формална правна сила и не обвързват държавите – членки. Те се приемат от общностните институции по въпроси, по които последните не са овластени да приемат обвързващ акт, или когато същите преценят, че такъв не е нужен. На практика, позоваването на препоръка на ЕК не може да служи като аргумент за възприемане на определен регулаторен подход. С този аргумент и след анализ на съответствие на наложената мярка с националното законодателство и специфични условия, холандският съд е отменил налагането на разходоориентирани цени, определени чрез BULRIC модел (независимо от факта, че КРС не е отчела това и е взела предвид тези цени при прилагането на сравнителен подход в рамките на настоящия пазарен анализ). Припомняме, че пазарът на мобилни услуги в Холандия е представен от КРС като подходящ за сравнение със съответния пазар в България. При това, следва да се има предвид, че последната стъпка на плана за

поетапно намаление на цените е изменена от холандския съд по съображения за неотнормимост на BULRIC модела към особеностите на националния пазар и на установените конкурентни проблеми в Холандия и приложимата цена е увеличена два пъти, т.е. в случай че избраният подход за сравнение от страна на КРС не бъде преосмислен, то най-малкото следва да се вземе като отправна точка именно изменената цена.

1.4.2.2. Основните цели при регулирането на пазара са:

- да се осигуряват възможности на потребителите, включително и хората с увреждания, да извличат максимална полза що се отнася до избора, цената и качеството на електронните съобщения;
- да се насърчават инвестициите в инфраструктурата и стимулират иновациите;
- да се насърчават ефективното ползване и управление на ограничените ресурси.

Във връзка с това, BULRIC моделът използва детайлни данни, за да изгради хипотетична мрежа, която може да предоставя електронни съобщителни услуги, включително услуги по взаимно свързване. BULRIC моделът изключва общите и постоянни разходи при определяне на съответните цени за терминиране. Тъй като по-ниските цени на едро и високото ниво на конкуренция се очаква да доведат до намаляване на цената на дребно за минута осъществен разговор, икономическите анализи сочат, че понижаването на цените за терминиране съобразно BULRIC модел може да доведе до реструктуриране на цените и съответно повишение на месечните абонаментни такси. Същевременно, КРС публично поддържа, че очаква да се понижат цените на мобилните електронни съобщителни услуги.

По същия начин, не е ясно как Комисията е релевирала драстичните намаления на цените и приложение на BULRIC модел с насърчаването на инвестициите и въвеждането на нови технологии в страната. Следва да се има предвид, че един от основните недостатъци на BULRIC моделите е рискът да оптимизират твърде много разходите и да се стигне до липса на инвестиции в сектора. Поради тази причина, при отмяната на BULRIC модела, холандският съд е предвидил включването на разходите за придобиване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в разходите, които подлежат на възстановяване от страна на предприятията като част от цената за терминиране.

1.4.3. Необоснованост и непропорционалност на предложения план за поетапно намаление.

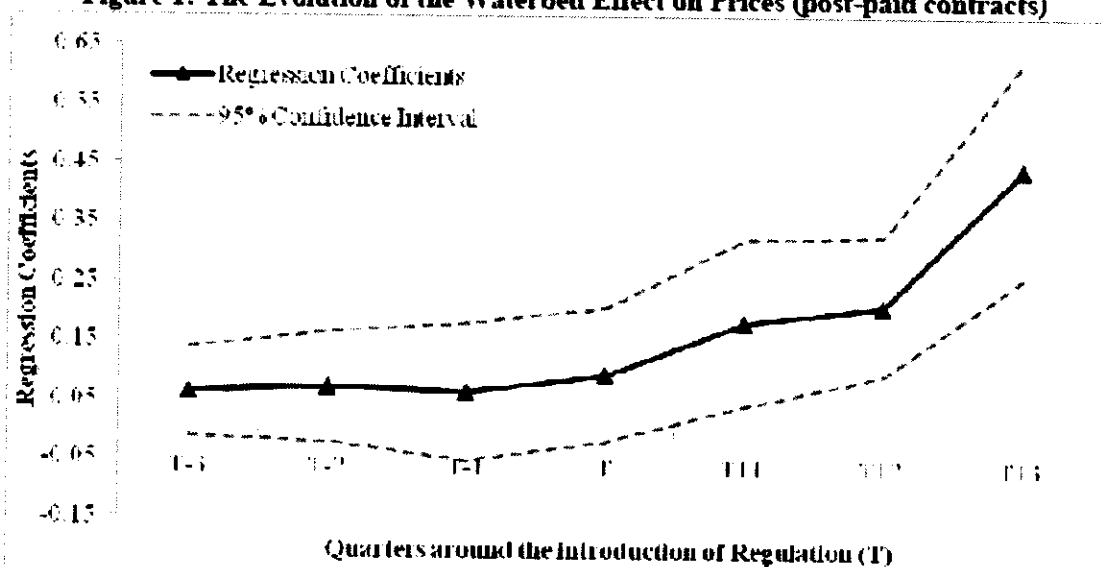
КРС предлага драстични намаления на цените за терминиране, като още с първата стъпка на намаление, ценовите нива се понижават с 50 % спрямо сегашните стойности, а в края на периода намалението е с общо 65% за период от 18 месеца. Предложените ценови нива са непропорционални на преследваните от КРС цели, а избраният сравнителен подход не отчита националните пазарни характеристики.

1.4.3.1. Твърде драстичните намаления на цените биха могли да имат да имат неблагоприятен ефект, както върху интересите на предприятията, така и върху интересите на потребителите. Комисията не е извършила анализ на това дали предложените от нея специфични задължения за ценови контрол ще доведат до целения резултат или напротив ще предизвикат обратния ефект – цялостно повишаване на

ефективната цена за минута разговор. Изводът за очаквано повишение на ценовите нива на дребно е подкрепен от най-новите икономически изследвания³. Тъй като липсва какъвто и да било анализ на ефекта от намалението на цените за терминиране (waterbed effect) върху цените за крайни потребители, Мобилтел изразява силното си безпокойство относно резултатите, които едно твърде агресивно регулиране на цените за терминиране би могло да има върху интересите на българския потребител. Този ефект, който е идентифициран от икономическата теория се взема предвид в практиката на регулаторните органи на държавите - членки. Той се потвърждава също така и на практика. Още през 2008 г. икономистите Генакос и Валети извършват анализ на пазара в 24 страни (включително европейски), което установява, че намаление с 10 % на цените за терминиране води до увеличение с 10 % на тарифите на дребно, които заплащат потребителите. Анализът също така установява, че драстично намаление на цените за терминиране се отразява негативно на потребителския интерес като резултат от понижаването на мобилната телефонна плътност и повишаването на абонаментната такса. Тоест, при намаляване на цените на едро, потребителите ще могат да реализират по-голямо потребление, но самата услуга ще бъде достъпна за по-ограничен кръг от обществото. Именно тази ситуация се наблюдава в САЩ, където действа т.нар. bill and keер модел. В допълнение към този негативен ефект, се наблюдава и значително по-ниско покритие на мобилните мрежи по територия. Това е така, тъй като практически потребителите са лишени от възможността да ползват по-малко потребление, а са задължени да заплатят по-висок абонамент с включен определен брой минути за разговор. На практика, моделът се оказва по-печеливш единствено за потребители, които генерират много голям трафик, но не и за абонати с по-нисък доход и за ползвателите на предплатени услуги. Ефектът върху цените за абонати по договор е представен графично в най-новото изследване на икономистите Генакос и Валети, където Т е периодът на въвеждане на регулиране цени, а последващите времеви интервали представляват четиримесечни периоди:

³ Genakos, C. and Valetti, T. Seesaw in the Air: Interconnection Regulation and the Structure of Mobile Tariffs.

Figure 1: The Evolution of the Waterbed Effect on Prices (post-paid contracts)

Notes: Data from Teligen corresponding to the best post-paid (monthly) contracts available at every quarter. Figure 1 plots the regression coefficients from equation (7) for six, non-overlapping, binary variables around the introduction of regulation and a final binary variable isolating the long-run effect of regulation. Hence, the base period is the time before the introduction of regulation, excluding the anticipation period (i.e., four quarters before regulation backwards). The dependent variable is the logarithm of the PPP adjusted total bill paid by consumers with different usage at every quarter. Confidence interval is based on standard errors clustered (i.e. robust to heteroskedasticity and autocorrelation of unknown form) at the country-operator-usage level.

Фиг. 11. *The Evolution of the Waterbed Effect on Prices (post-paid contracts)* (източник: Genakos, C. and Valetti, T. *Seesaw in the Air: Interconnection Regulation and the Structure of Mobile Tariffs*).

Във връзка с изложеното, Мобилтел още веднъж изразява своите опасения, че драстичното намаление на ценовите тавани, съчетано с планираното въвеждане на BULRIC модел в действителност не съответства на целите, които Комисията твърди, че иска да постигне – защита на потребителския интерес. Имайки предвид че абонатите по договор представляват 65 % от общия брой потребители на пазара, т.е. българският потребител предпочита именно използване на услуги чрез абонамент при заплащане на определена месечна такса, то неясно остава въз основа на какви мотиви КРС е счела, че рязкото намаляване на цените за терминиране и прилагането на BULRIC моделът са най-подходящи за изчисление на цените за терминиране в мобилни мрежи в страната.

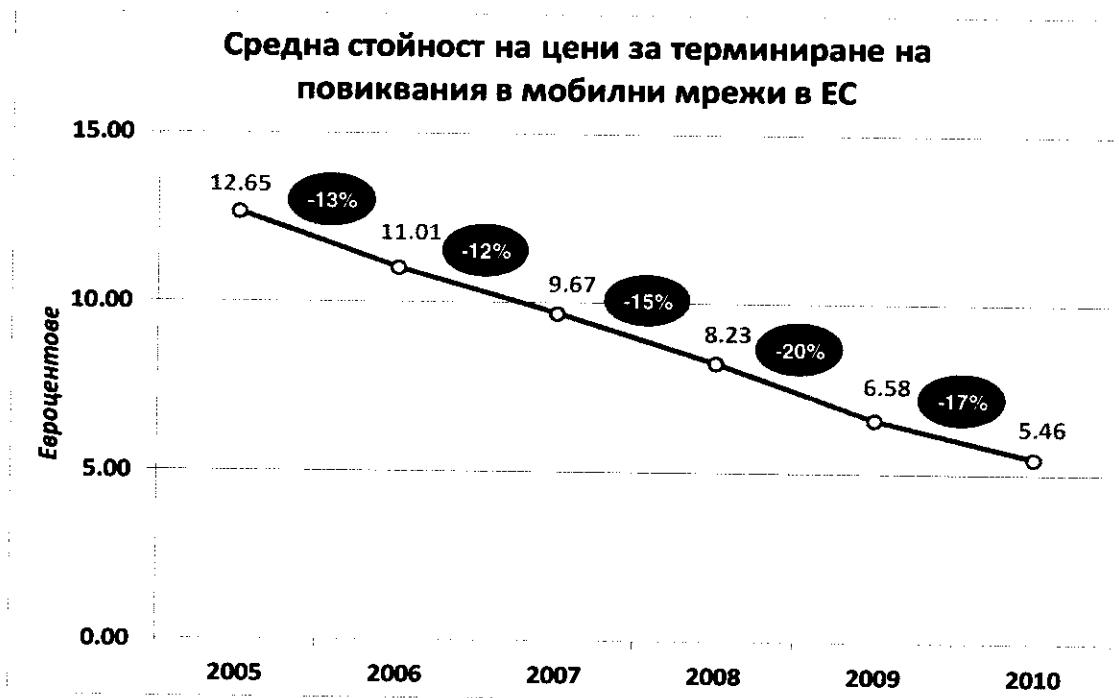
1.4.3.2. Сравнителният подход, избран от Комисията не държи сметка за националните характеристики и възприема за отправна точка най-развитите пазари сред всички държави – членки на ЕС. Както беше посочено в Раздел I от настоящото становище, при избора на специфични мерки за въздействие, КРС следва да отчита националните характеристики на пазара и условията на него, както и допълнителните икономически показатели, разгледани подробно в същия Раздел I по-горе. КРС не е изследвала сравнимостта на условията в избраните шест държави-членки, спрямо които е определила ценовите равнища. Единственият мотив, който КРС е посочила при избор на сравнителен подход е, че „съпоставими пазари са пазарите на държави-членки, на които се прилагат BULRIC модели за определяне на цени за терминиране в индивидуални мобилни мрежи въз основа на чистите дългосрочни допълнителни (инкрементални) разходи, т. нар. *pure BULRIC*. КРС е преценила, че е обосновано да се избера като сравними пазари тези на държавите-членки, които определят цените

за терминиране въз основа pure BULRIC модел, предвид факта, че към 31.12.2012 г. в рамките на ЕС националните регулаторни органи следва да определят цени за терминиране въз основа на разходите, направени от ефективен оператор и следва да гарантират, че се прилага симетрично равнище на цените съобразно ефективните разходи. Този подход гарантира, че наложените ценови ограничения са съобразени с ефективните разходи по предоставянето на идентична услуга.”

Това твърдение не следва да бъде подкрепено поради следните аргументи:

- Страните, избрани от КРС за извършване на ценово сравнение („Benchmark”) по отношение на мобилния пазар, са тези с най-силна регулация на цени за терминиране: Белгия, Италия, Франция, Великобритания, Холандия и Словения.
- Пазарите в избраните шест държави – членки са сред най-развитите на територията на ЕС, докато българският пазар в много отношения изостава от европейските тенденции.
- Както посочихме в Раздел I на настоящото становище, средният приход от абонат в избраните шест държави-членки надвишава повече от три пъти същият показател за Република България;
- Самата КРС в приложението към Решение № 859/01.09.2011 г. на КРС, „*че директното сравнение с цените на посочената държава (б.а. Холандия) е неподходящо, тъй като при този подход не биха се отчели различията в икономическите и пазарните условия.*” За цените за терминиране в мобилни мрежи обаче, този пазар, както и пазарите в останалите пет държави-членки, са приети за подходящ за сравнение, без допълнителни съображения.
- Средната цена на дребно за минута гласово повикване в референтните страни, изчислена на същия принцип, за който е изчислена стойността за Република България от EUR 0.04 е, както следва:
 - Холандия – EUR 0.19;
 - Белгия – EUR 0.17;
 - Франция – EUR 0.15;
 - Словения – EUR 0.12;
 - Обединено Кралство – EUR 0.10;
 - Италия – EUR 0.09.
- Средната цена за минута гласово повикване на дребно за тези шест държави възлиза на приблизително EUR 0.14, което е повече от три пъти повече от средната цена за българския потребител. Този анализ потвърждава извода за липса на пряка връзка между цените за терминиране и цените на дребно съгласно Раздел I от настоящото, както и изводите, направени в т. 1.4.3.2. от този Раздел на настоящото становище, че твърде ниските цени на едро могат да имат като краен резултат повишение в ефективната цена на дребно
- Началните ценови нива, от които започват началните стъпки на съответните планове в тези държави-членки, са сред най-ниските в Европа и плановете за намаление, приети от националните регулаторни органи нямат такъв драстичен ефект, докато настоящите нива на цените в България са малко над средните за ЕС. Неподходящото сравнение води до драстично намаление на цените в страната, спрямо настоящите им нива и не е съобразено със сравнителната

практика, която показва средно годишен темп на намаление на цените, както следва:

Фиг. 12. Средна стойност и средногодишен процент на намаление на цените за терминиране на повиквания в ЕС (източник: Digital Agenda Scoreboard 2011).

- Същевременно, следва да се вземе предвид и фактът, че държавите-членки, които са въвели pure LRIC модел съставляват по-малко от 30 % от всички държави-членки на ЕС. Поради това, сравнението не позволява да се отчете ефекта от реалното приложение на съответния модел в тези държави-членки. Считаме, че сравнение с държави – членки, които са въвели pure LRIC модел е обосновано да се търси в България, едва когато най-малко 35 % от всички държави-членки въведат pure LRIC модел. Подобни заключения са направени от страна на националния регулаторен орган на Малта, където ценовите нива са определени като стойност, надвишаваща с 10 % средните цени за терминиране на средната стойност за ЕС, при изключване на 25 % от държавите – членки с най-високи цени.

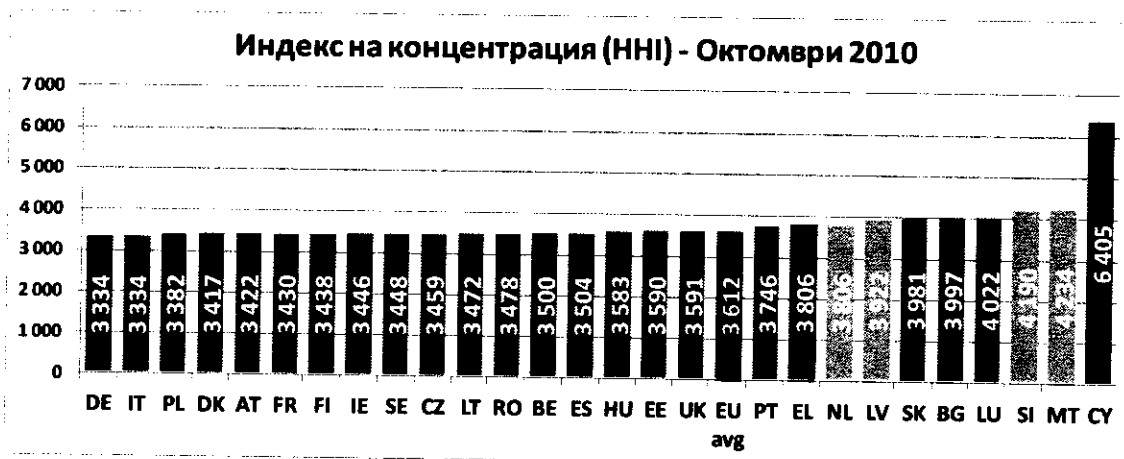
Не на последно място, КРС не е отчела и факта, че Препоръката на Европейската комисия от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в Европейския съюз (2009/396/ЕО) предвижда, че държавите-членки следва да се съобразят с нея до 31.12.2012 г. Едва ако до тази дата НРО не могат да разработят такъв модел те следва да наложат ценови ограничения, използвайки за референция държави-членки които вече са въвели този модел. Поради тази причина, не е налице основание да се прилага алтернативен подход за сравнение с държави-членки, където Препоръката е изпълнена още от 01.01.2012 г. Следва да се има предвид, че избраните държави – членки също не въвеждат pure LRIC модел преди

31.12.20102 г. Стъпката, която на практика определя цените на базата на резултати от pure LRIC модел е последната в приложенияте от националните регулаторни органи ценови нива. В Обединеното Кралство например въвеждането на цени, определени по pure LRIC е отложено едва за 2014/2015 г., независимо от Препоръката и нейните срокове. Предхождащите етапи на плановете са отражение на настоящите ценови нива в тези страни. Във връзка с това, считаме, че сравнение с ценовите нива на тези шест държави, без изследване на сравнимост на пазарите, само поради факта, че планират въвеждане на pure LRIC в определен момент след 31.12.2012 г., е необосновано и непропорционално. Предвид изложеното, Мобилтел счита за обосновано след този период, КРС да оцени отново резултатите от евентуалното прилагане на BULRIC модел, но не и преди 31.12.2012 г., когато този модел е приложен в по-малко от 30 % от държавите-членки на ЕС. По този начин ще бъдат отчетени и опасенията на Мобилтел, изложени в настоящото становище относно негативните ефекти на драстичното ценово регулиране и за липса на данни за достатъчен брой държави-членки, изпълнили Препоръката на ЕК

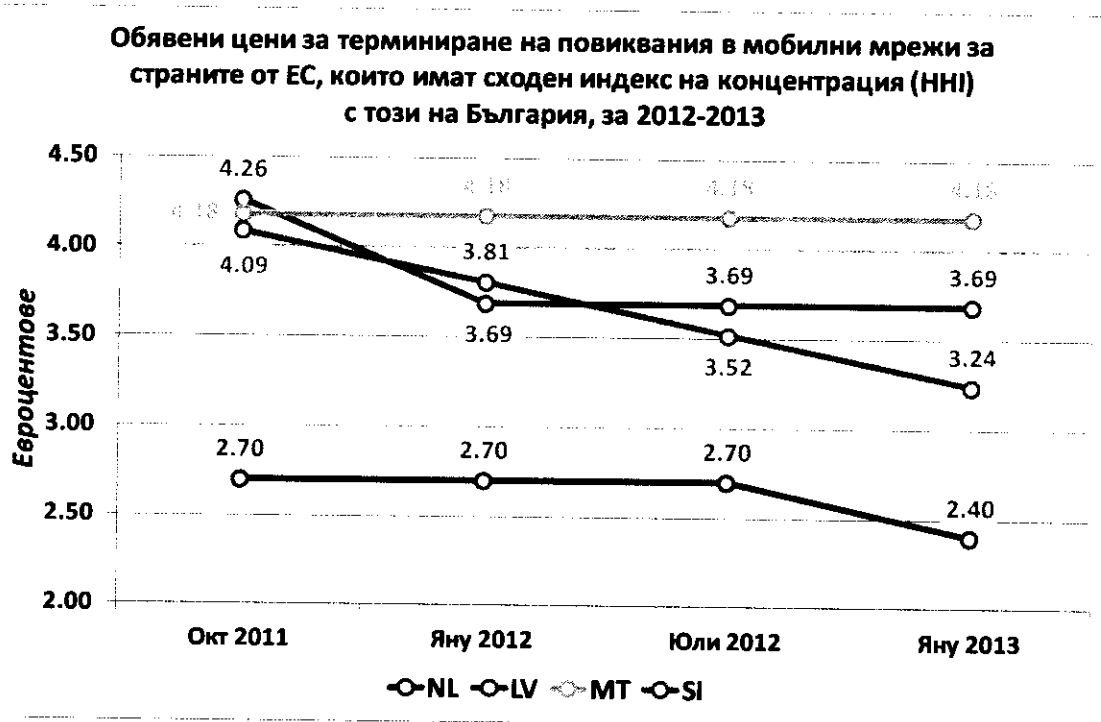
Предложеното от КРС ново драстично намаление на цените (с предходния анализ цените бяха намалени с повече от 50 % за период от две години, а с проекта на решение предмет на настоящото обсъждане се предлага за период от 18 месеца ново намаление с 65%) противоречат на основни икономически и правни принципи. Ето защо считаме, че един по-плавен график за намаление на цените до голяма степен би бил много по-подходящ за постигане на ефективна конкуренция, насърчаване на инвестициите и намаление на цените за крайни потребители. Считаме, че при избора на страни за сравнителен подход, следва да се използват обективни критерии, като:

- степен на пазарна концентрация при определено отклонение в посока нагоре и надолу, като основен показател;
- географско разположение, като алтернативен подход и/или метод за проверка на резултатите от приложение на предходния сравнителен критерий.

Предложението ни отчита единствено страните, които едновременно отговарят на посочените по-горе критерии и за които са налице данни за ценово регулиране, т.е. намаление на цената от 01.01.2012 г., с оглед гарантиране на целите на регулирането на пазара (Фиг. 13 и Фиг. 14.):

Фиг. 13. Индекс на Херфиндал-Хиршман за концентрация (HHI), изчислен на база данни от Октомври 2010 (по данни от Digital Agenda Scoreboard 2011).

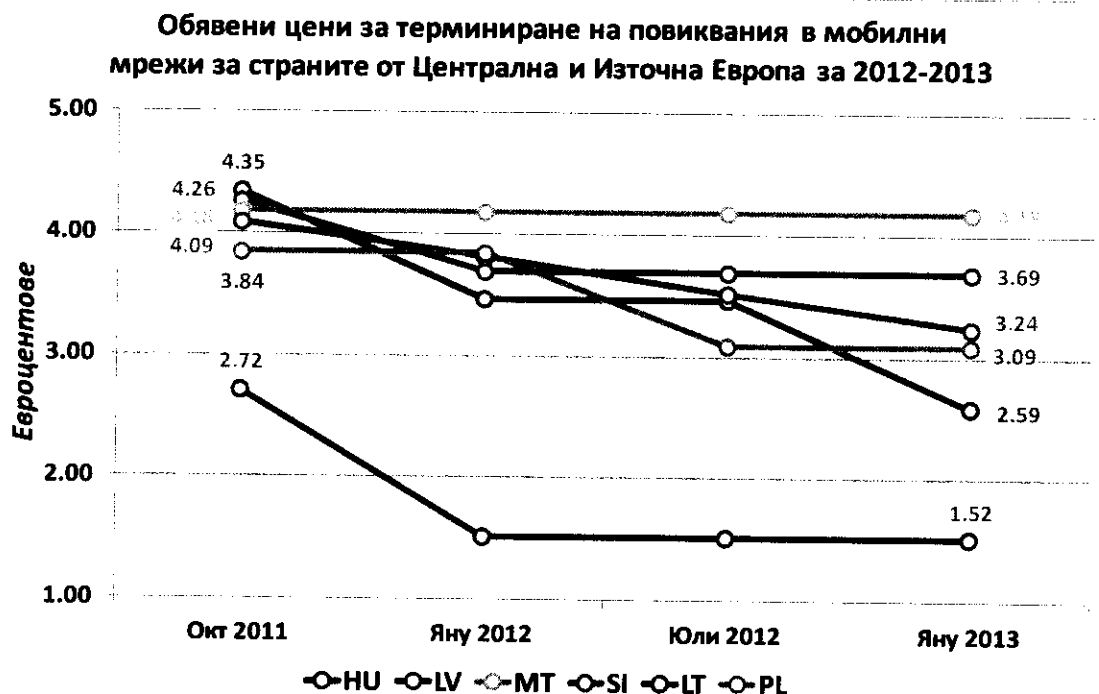
Фиг. 14. Страни със сходен индекс на концентрация (по данни на Cullen International).

Във връзка с изложеното, предлагаме за benchmark да се използват четирите страни, въз основа на показателя степен на пазарна концентрация, съобразно индекса на Херфиндал – Хиршман), с отклонение до 300 единици в двете посоки. При това сравнение, подходящите държави-членки са Латвия, Холандия, Малта и Словения. На базата на този подход, предлагаме следния плана за поетапно намаление в 2012 г.:

Сравнителен подход (benchmark) за страни от ЕС с обявени цени за терминиране	
цени в евроцента	Със сходен индекс на концентрация (HHI +/- 300)
Страни за сравнение	Холандия, Латвия, Малта, Словения
Настоящи средни цени	3.91
към 1 януари 2012	3.60
към 1 юли 2012	3.52

Предложение за план за поетапно намаление цени за терминиране в България				
	Цени за силен трафик	Цени за слаб трафик	средна цена в отговор	средна цена в евроцента
Настоящи средни цени	13.00	11.00	12.00	6.14
към 1 януари 2012	7.50	6.50	7.00	3.58
към 1 юли 2012	7.30	6.30	6.80	3.48

Като алтернатива, въз основа на втория избран критерий – географско разположение, предлагаме за сравними пазари да бъдат избрани държавите – членки от Централна и Източна Европа – Унгария, Литва, Латвия, Малта, Полша и Словения (Фиг. 15):

Фиг. 15. Ценово регулиране в страни от Централна и Източна Европа (по данни от Cullen International).

Въз основа на този подход, предлагаме следния план за поетапно намаляние:

Сравнителен подход (benchmark) за страни от ЕС с обявени цени за терминиране	
цени в евроцента	От Централна и Източна Европа
Страни за сравнение	Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Словения
Настоящи средни цени	3.81
към 1 януари 2012	3.42
към 1 юли 2012	3.24

Предложение за план за поетапно намаляние цени за терминиране в България				
	Цени за оскен трафик	Цени за слаб трафик	средна цена в стативиси	средна цена в евроцента
Настоящи средни цени	13.00	11.00	12.00	6.14
към 1 януари 2012	7.50	6.00	6.75	3.45
към 1 юли 2012	7.00	5.50	6.25	3.20

1.4.4. По т. 4.1.1. и т. 4.1.3 във връзка с наложените задължения, свързани с терминиране на международен трафик – необоснованост и непропорционалност на задължението за ценови ограничения без оглед на произхода на повикванията.

Комисията е наложила задължение за ценови ограничения, включително разходоориентираност на цените за терминиране на повиквания, без оглед на техния произход. Възприетия от КРС подход не държи сметка за развитието на националната икономика и интересите на стопанските субекти, действащи на територията на страната. България е една от страните в Европейския съюз (ЕС) с най-малък брутен вътрешен продукт и брутен вътрешен продукт на глава от населението. Така например, съгласно данните на eurostat⁴ този индекс за България е над два пъти по-нисък от средния за ЕС.

КРС предлага да се определят мерки за ценови контрол под формата на ценови таван, съгласно пазарния анализ, сред които от 01.01.2012 г., цените за терминиране ще бъдат сред петте най-ниски на територията на ЕС (пропорционалността на предложения план за поетапно намаляване ще бъде коментиран на съответното систематично място по-долу в настоящото становище). Така, КРС на практика поставя българските предприятия в ситуация, при която при балансиране нива на обема на терминирани повиквания, българските предприятия и съответно българските потребители биват ошетени за сметка на чуждестранните предприятия и техните крайни клиенти. Националният регулаторен орган е призван на първо място да защитава интересите на националния пазар. От друга гледна точка, доколкото на територията на целия ЕС се прилага единен регулаторен подход, макар и при различни ценови равнища, то може да се допусне, че регулиране на цената за терминиране на международни повиквания в националните мрежи, не би увредила непоправимо интересите на националните предприятия, в случай че се предприеме обосновано и разумно намаление на цените, вземайки предвид настоящите нива на тези цени и обичайните темпове на намаление, прилагани от националните регулаторни органи в държавите-членки на ЕС. На практика обаче, КРС изисква от българските предприятия да прилагат ценови таван за всички повиквания, без оглед на техния произход. Така за предприятията във всяка точка на света, цената за терминиране на повикване ще бъде значително понижена, но цената, която дължат българските предприятия не се очаква да намалее.

Сравнителна практика с останалите национални регулаторни органи води до извода, че нито един национален регулаторен орган не е наложил подобно задължение изрично, като осъществяването на взаимно свързване с предприятия на територията на други държави-членки се осъществява на свободно търговско договаряне. Нещо повече, в една от страните, които КРС взема предвид като подходяща за целите на сравнителен подход – Белгия, международният трафик е изрично изключен от обхвата на пазара. Белгийският национален регулаторен орган изтъква, че развитието на технологиите не позволява на оператора на изходящото обаждане да определи точното местоположение на абоната, към когото е предназначено обаждането и съответно не може да извърши оптимално маршрутизиране на обажданията в мрежата на оператора на виканото лице. С оглед на гореизложено се заключава, че регулираната цена за терминиране има стриктно национален характер и че цените за терминиране в мобилна мрежа за обаждания с международен произход, не са предмет на регулации и следва да бъдат определени на базата на двустранни преговори и споразумения. Подобен подход е

⁴ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

възприет и във Франция – също страна, която КРС е определила за сравнима с България. Предвид изложеното, считаме, че КРС следва да преосмисли своя подход и да приложи пропорционални специфични задължения, като има предвид целите, предвидени в чл. 4 от на ЗЕС за насърчаване на вътрешния пазар на електронни съобщения и насърчаване на инвестициите в инфраструктурата и за стимулиране на иновациите.

Предлагаме, Комисията да възприеме следния регулаторен подход:

- **Да се регулират единствено повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на ЕС/ ЕИО.**

Считаме, че комисията следва да предвиди налагане на специфични задължения, единствено по отношение на цените за терминиране на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на държава-членка на ЕС/ ЕИО, в съответствие с принципите на единния европейски пазар. Обосноваността на предложението ни е съобразено с основните принципи на ex-ante регулирането, потвърдени и с приемането на Регламент (ЕО) № 717/2007 на Европейския Парламент и на Съвета от 27 юни 2007 година относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността и за изменение на Директива 2002/21/ЕО, изменен с Регламент (ЕО) № 544/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. Съгласно параграф 5 от Преамбюла на Регламента относно роуминга „Регулаторната рамка от 2002 г. за електронните съобщения се основава на принципа, че предварителните регулаторни задължения следва да се налагат единствено където няма ефективна конкуренция чрез провеждането на процедура на периодичен пазарен анализ и преразглеждане на задълженията от националните регулаторни органи, водеща до налагане на предварителни задължения за операторите, определени като притежаващи значителна пазарна сила. Съставните елементи на тази процедура включват определяне на съответните пазари съгласно Препоръка на Комисията относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, на които се допуска предварително регулиране в съответствие с Директива 2002/21/ЕО (наричана по нататък „Препоръката“), анализ на определените пазари в съответствие с Насоките на Комисията относно пазарния анализ и оценката на значителната пазарна сила съгласно регулаторната рамка на Общността за електронните съобщителни мрежи и услуги, определяне на операторите със значителна пазарна сила и налагане на предварителни задължения за същите.” В Препоръката като съответен пазар, на който се допуска предварително регулиране, се определя националният пазар на едро за международен роуминг по обществени мобилни мрежи. Съгласно параграф 6 от Преамбюла на регламента относно роуминга, „Целесъобразно е да се използва общ подход, за да се гарантира, че при пътуване в рамките на Общността ползвателите на наземни обществени мобилни телефонни мрежи не заплащат прекомерни цени за роуминг услуги в Общността, когато осъществяват или приемат гласови повиквания, като по този начин се постига висока степен на защита на потребителите и същевременно се опазва конкуренцията между операторите на мобилни мрежи, и се запазват както стимулите за иновации, така и изборът на потребителите.” Видно от подхода на самата ЕК, регулаторни мерки за въздействие се прилагат само по отношение на съответния пазар в

рамките на ЕС. В конкретния случай сме изправени пред абсолютно идентична ситуация – наличие на съответен пазар, предвиден в Препоръката, на който се налагат специфични задължения.

Във връзка с аргументите по-горе, предлагаме, Комисията да оттегли решение № 320/24.03.2011 г. което е предмет на обжалване пред Върховния административен съд на основание чл. 156, ал. 1 от Административно-процесуалния кодекс, като по този начин ще бъде осигурено законосъобразно развитие на тенденциите за регулиране на пазара с оглед конкурентните проблеми, които КРС е разгледала. Алтернативно, с оглед спазване на принципа на равнопоставеност, ако КРС не оттегли решение № 320/24.03.2011 г., то би следвало да възприеме равнопоставен подход по отношение на терминиране на международни повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, аналогичен на този използван в решение № 320/24.03.2011 г.

- **Да се отложи влизането в сила на регулираните цени за повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на ЕС/ ЕИО до 01.07.2012 г., за да даде възможност на предприятията да съобразят своята търговска политика с мерките за ценови контрол.**

Отлагане е необходимо, тъй като планираното намаляване на цените за терминиране на трафик, генериран извън територията на България, от 01.01.2012 г. изправя българските предприятия пред сериозни трудности от финансов характер, както и пред необходимост от множество технически промени. Наложените задължения за ценови контрол предполагат въвеждане на изцяло нов подход при отчитането и разплащането на международен трафик. Това ще наложи промени в системата за билинг за взаимно свързване, както и в системите за наблюдение и контрол на качеството на международните повиквания. Тези промени ще трябва да бъдат извършени, както във фиксираната, така и в мобилната мрежа. Всяка подобна промяна би отнела между 3 и 6 месеца, поради което предлагаме въвеждането на това задължение да бъде отложено във времето. Допълнително време ще е необходимо и за въвеждане на разграничение на входящия трафик в зависимост от това дали е генериран от потребител на предприятие, установено на територията на страна-членка на ЕС. Въвеждането на такова условие, ще доведе, както до технически промени, така и до необходимост от промени в договорите за взаимно свързване. До приемане на окончателно решение от КРС не би могло да се предприемат действия за извършване на тези промени, поради липсата на яснота относно финалните мерки.

Във връзка с изложеното, предлагаме т. 4.1.3. да се измени, както следва:

„4.1.3. Налага на „Мобилтел“ ЕАД ценови ограничения на цените за терминиране на повиквания, генерирани от потребители на предприятия, установени на територията на ЕС/ЕИО, съгласно посоченото в приложението към настоящото решение. Ценовите ограничения за цените за генериране на повиквания, генерирани от потребители на предприятия на държави-членки на ЕС/ЕИО, различни от Република

България, се прилагат, считано от 01.07.2012 г. Ценовите ограничения се прилагат до определяне на разходоориентирани цени, съобразно т. 4.1.1.“

- Да се възприемат като приложими единствено цените за силен трафик и да се премахне разграничението за силен и слаб трафик по отношение на повиквания с произход извън територията на страната, тъй като последното не е относимо към този вид повиквания. На първо място в действащите договори за международен трафик, сключени от Мобилтел не е налице диференциация на часове на силен и часове на слаб трафик. Такова разделение не е приложимо и поради наличието на часова разлика. Съгласно мотивите към решение № 320/2011 г., КРС също възприема този подход.

При представяне на аргументите в подкрепа на налагането на съответното задължение, КРС се е позовала на установени от нея проблеми при договаряне на взаимно свързване. Следва да се има предвид, че Мобилтел не може да сподели виждането на Комисията, най-малко поради следните причини:

С решение № 978 от 02.09.2010 г. КРС е приела, че „...Разпоредбите на ЗЕС уреждат специален ред за налагане на специфични задължения. Този ред е определен в Глава девета от ЗЕС. Определянето на предприятие със значително въздействие върху съответен пазар и налагането на специфични задължения се осъществява след определяне, анализ и оценка на съответен пазар на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, но не и в рамките на процедура по даване на задължителни указания във връзка с решаване на спор между предприятията.

На следващо място, необходимо е да се има предвид, че в рамките на своите правомощия КРС вече се е произнесла с решение, с което е наложила специфични задължения на мобилните предприятия във връзка с терминирането на трафик в собствената мрежа. С решение № 236 от 17.03.2009 г., КРС прие анализа на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар № 7 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г., съответно пазар № 16 от Препоръка на ЕК 2003/311/ЕО от 11 февруари 2003 г.). В резултат на извършения анализ и на основание установените конкурентни проблеми, "БТК", "Глобул" и "Мобилтел" са определени като предприятия със значително въздействие върху пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и са им наложени специфични задължения на основание на чл. 16б от ЗЕС, включително задължение за разходоориентираност и ценови ограничения, относими към терминиране на повиквания, генерирани от други мрежи в страната. По отношение на терминирането на входящ международен трафик, КРС прие, че това е услуга, предмет на споразумения, извън обхвата на националната правна уредба. Мотивите на КРС са свързани с географския обхват на пазара, който е територията на Република България. Тази дефиниция на пазара определя обхвата на анализ, извършен от КРС, във връзка с изследване на нивото на конкуренция, установяването на конкурентните проблеми, определянето на специфични задължения и оценката за тяхното въздействие. Извършеният пазарен анализ и наложените мерки са нотифицирани пред ЕК - Case BG/2009/0866."

Видно от изложените по-горе мотиви, КРС еднозначно е приела, че цените за международен трафик са извън обхвата на дефинирания в Решение № 236/2009 г. съответен пазар, че те са предмет на свободно търговско договаряне, както и че за да

бъдат включени в обхвата на съответен пазар и съответно регулиране е необходимо да бъде извършен нов пазарен анализ по реда на Глава девета от ЗЕС. Ето защо не може да се приеме, че е налице конкурентен проблем изразяващ се в предлагане на дискриминационни цени и откази/забавяне на преговорите за предоставяне на възможност за терминиране на международен трафик.

Мобилтел не е отказвал взаимно свързване на нито едно предприятие и води добросъвестно преговори с всяко предприятие, отправило съответно искане по реда на действащата нормативна уредба. КРС се позовава на „искания“ за взаимно свързване, като всъщност КРС има предвид писма, съгласно които не са предложени нито проект на договор за взаимно свързване, нито са представени данни за съответствие на искането с разпоредбите на ЗЕС и Наредба № 1 от 19 декември 2008 г. за условията и реда за осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. В пазарния анализ, КРС се позовава на писмо на „Източна Телекомуникационна компания“ АД (ИТК) и твърди, че до момента на приемането на Решение № 858 от 01.09.2011 г., ИТК не е получило официален писмен отговор на исканията си, както и че не е получило проекти на анекси от Мобилтел. Този извод буди недоумение, тъй като от една страна КРС е посочила в анализа, че между Мобилтел и ИТК е проведена среща, а от друга, КРС е извършила проверка на 24.08.2011 г., съгласно Констативен протокол С-АМ-176 от 24.08.2011 г., резултатите от която потвърждават, че Мобилтел е предоставило на КРС копие от писмо на Мобилтел с Изх. № 3452/15.07.2010 г., с чието съдържание КРС е запознато и от което е видно, че Мобилтел е подхождало добросъвестно към евентуалния преговорен процес. Бихме искали да обърнем внимание върху факта, че практиката на останалите европейски регулаторни органи, които при налагане на задължение за достъп и взаимно свързване, считат, че задължението е валидно само при наличие на обосновано искане за взаимно свързване, а не при изпращане на писма, от чието съдържание не може да се направи извод в какво се състои конкретното искане на насрещната страна и дали насрещната страна е предприятие, което има право да иска и договаря взаимно свързване.

IV. Други предложения

1. Предлагаме в Решението да се включи разпоредба, както следва:

„Решение № 320 от 24.03.2011 г. на комисията се отменя.“

С решение № 320/24.03.2011 г. Комисията наложи на трите мобилни предприятия в страната следните задължения:

- **задължение** за прилагане на цена за терминиране на входящи международни гласови повиквания в индивидуалните мобилни мрежи в размер на 0,13 лв./мин., считано от 01.04.2011 г. и

- **задължение** за предоставяне на терминиране на входящ международен трафик в индивидуалната мобилна мрежа на дружеството при спазване на наложените специфични задължения за достъп, прозрачност и равнопоставеност, съобразно решение № 236/17.03.2009 г. на Комисията.

Задълженията са наложени до приемане на решение на КРС за последващо определяне, анализ и оценка на съответните пазари на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи и определяне на предприятия със значително въздействие върху тях, с което се налагат, продължават, променят или

отменят съответни специфични задължения на тези предприятия. Настоящото Решение и приложението към него, представляват именно последващото определяне на съответните пазари, с което се налагат специфични задължения, включително задължения, попадащи в обхвата на решение № 320/24.03.2011 г. Поради това, с оглед правна сигурност, считаме, че включването на изричен текст за отмяна на решение № 320/24.03.2011 г. е обосновано.

2. Съгласно т. 4.5. от Решението, КРС предвижда следното задължение:

„4.5. „Мобилтел“ ЕАД и „Космо България Мобайл“ ЕАД изготвят и въвеждат разделно счетоводство в срок до един месец от произнасянето на комисията по т. 4.4.“

Въвеждането на разделно счетоводство, съгласно становището на КРС следва да обхване цялостната дейност на Мобилтел, включително и на пазарите, на които не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие. На първо място, бихме желали да подчертаем, че съгласно чл. 169, ал. 1 от ЗЕС, задължението за осигуряване на разделно счетоводство може да се налага при осъществяване на достъп и/или взаимно свързване. Така, в контекста на налагане на разделното счетоводство като специфично задължение, считаме, че комисията не може да го наложи върху цялата дейност на предприятието.

Съгласно легалната дефиниция на закона за разделно счетоводство, същото представлява поддържане на отделни сметки за дейностите, свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги. Тази дефиниция следва да се разглежда извън контекста на налагане на специфични задължения и във връзка с чл. 63 от закона, който предвижда, че:

„Предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които имат специални или изключителни права за предоставяне на услуги в други сектори, включително в други държави - членки на Европейския съюз, водят разделно счетоводство по отношение на сектора, свързан с осъществяването на електронни съобщения.“

На практика, ако разделно счетоводство се отнася само за дейностите, свързани с предоставянето свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги и то само при кумулативно наличие на другата законова предпоставка – *предприятията да имат специални или изключителни права за предоставяне на услуги в други сектори.*

Като оставим настрана, че КРС е надвишила правомощията си по ЗЕС да налага специфично задължение за разделно счетоводство само при достъп и взаимно свързване, то считаме, че срокът, предвиден за неговото въвеждане е необосновано кратък. Дейност, която се отнася до предприятия, предоставящи множество услуги и с голям брой потребители, не може да бъде изцяло реорганизирана в счетоводно отношение в рамките на един месец, тъй като това предполага промени в съществуващи системи и процеси, за което са необходими най-малко от 3 до 6 месеца.

Предвид всичко изложено, предлагаме:

- Задължението за разделно счетоводство да се редактира така, че да се отнася единствено до достъпа и взаимното свързване;
- Да се предвиди срок от най-малко 3 месеца за неговото въвеждане от предприятията, считано от произнасянето на КРС относно формата и методологията. Такъв срок е необходим, тъй като за предприятията не съществува яснота в какво ще се изразява окончателното произнасяне на Комисията и как ще се определят формата и методологията на разделното счетоводство. След произнасянето ще е необходимо време на първо място за запознаване със съответните изисквания на КРС, а впоследствие и за практическо въвеждане на съответната форма и методология.